
MUSTIALAN KOTIELÄINPIHA

Kotieläinpihan perustaminen ja palvelutuotteen kehittäminen

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Mustiala, kevät 2015

Anni Juntto

Anni Juntto

Maarit Kumpulainen

Maarit Kumpulainen

MUSTIALA

Maaseutuelinkeinojen koulutusohjelma

Maatilatalous

Tekijä

Anni Juntto
Maarit Kumpulainen

Vuosi 2015

Työn nimi

Mustialan kotieläinpiha - Kotieläinpihan perustaminen ja palvelutuotteen kehittäminen

TIIVISTELMÄ

Kotieläinpihan perustaminen ja toiminnan järjestäminen toteutettiin vuonna 2014 osana Agropit osuuskunnan jäsenten AgriTeams-opintoja. Toimeksiantajana toimii HAMK. Työ on toiminnallinen opinnäytetyö, joka sisältää raportoinnin käytännön toteutuksesta sekä teoriaosuuden.

Teoriaosuudessa käydään läpi kotieläinpihan rakentamiseen liittyviä säädöksiä ja tuotekehittelyn teoriapohjaa. Tietolähteenä on mm. nettilähteistä ja kirjallisuudesta kerätty aineisto, yksi merkittävimmistä lähteistä on ollut eläinsuojelulaki.

Käytännön osuus sisältää raportointia kotieläinpihan perustamisen suunnittelusta ja toteutuksesta. Palvelutuotteen kehittämistä kokeiltiin käytännössä kesän 2014 aikana ja toiminnan raportointi on osana opinnäytetyötä.

Tavoitteena oli perustaa Mustialaan kotieläinpiha ja luoda sille toimiva liiketoimintakonsepti. Käytännön toteutuksessa onnistuttiin, kesän aikana kotieläinpihalle saatiin kehitettyä tunnettavuutta ja pohja vakiintuneelle asiakaskunnalle. Kotieläinpihalle kehitettyjä tuotteita testattiin erilaisilla asiakasryhmillä ja asiakaspalautteen perusteella tuotteet todettiin toimiviksi.

Mustialan kotieläinpiha voi jatkossakin olla osana AgriTeams-osuuskuntien toimintaa. Tulevilla osuuskunnilla on paljon mahdollisuuksia kehittää kotieläinpihan toimintaa testattujen ydintuotteiden ympärille.

Avainsanat Kotieläinpiha, kotieläinpihan perustaminen, eläinsuojelulainsäädäntö, tuotekehitys, palvelun kehittäminen, käytännön toteutus

Sivut 43 s. + liitteet 23 s.

Mustiala
Degree Programme in Agricultural and Rural Industries
Agriculture Option

Author	Anni Juntto Maarit Kumpulainen	Year 2015
Subject of Bachelor's thesis	Mustiala Domestic animal farm – Establishment of the farm and development of the service product.	

ABSTRACT

The establishment of the livestock yard and organizing the activities was carried out 2014 as a part of the studies of AgriTeams. HAMK is the commissioner. This functional thesis includes reporting about the practical and theoretical part.

The theoretical part studies enactments related to building of a domestic animal farm and the theory of product development. The information sources used include the material gathered from internet and literature, one of the most significant being Animal Protection Act.

The practical part includes reporting about the designing and implementation of the establishment of the domestic animal farm. The development of the service product was tried out in practice during summer of 2014 and the reporting of the operations and activities are part of the thesis.

The goal was to establish a domestic animal farm to Mustiala and create a working business concept. The practical implementation was a success; during the summer the farm developed well-established clientele and well-known status. Products developed for domestic animal farm were tested with different customer groups and found working.

In the future, Mustiala livestock farm can continue to be a part of the studies of AgriTeams cooperative. The future cooperatives have many possibilities to develop the activities of the farm using the tested core products as basis.

Keywords domestic farm, establishment of the livestock yard, animal protection act, product development, service development, practical implementation

Pages 43 p. + appendices 23 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	MAASEUTUMATKAILU JA KOTIELÄINPIHAT SUOMESSA	1
2.1	Matkailua Suomen luonnossa ja maaseudulla.....	1
2.2	Eläintarhat ja eläinnäyttelyt.....	2
3	KOTIELÄINPIHAN PERUSTAMINEN	3
3.1	Kotieläinpihan luvat ja ilmoitukset	3
3.1.1	Lupa pysyvälle eläinnäyttelylle	3
3.1.2	Eläintenpitäjä ja pitopaikka	3
3.1.3	Nautaeläinrekisteri.....	3
3.1.4	Sika-, lammas ja vuohirekisterit	4
3.1.5	Siipikarjan pitäjän ilmoitukset.....	4
3.2	Eläinten hyvinvointi	5
3.2.1	Tautiriskit	5
3.3	Ympäristönsuojelu kotieläintaloudessa.....	6
3.3.1	Eläinsuojan ympäristölupa	6
3.3.2	Lannan varastointi ja levitys.....	7
3.3.3	Jätehuolto.....	8
4	MUSTIALAN KOTIELÄINPIHAN PERUSTAMINEN KEVÄÄLLÄ 2014	8
4.1	Vanhasta pajasta kotieläinpihaksi	8
4.2	Eläintilojen suunnittelu	9
4.2.1	Kotieläinpihan sisätilat	9
4.2.2	Piha ja kulkureitit	11
4.3	Jokaisella eläinlajilla on omat tarpeensa	12
4.3.1	Vasikat.....	12
4.3.2	Lampaat	13
4.3.3	Porsaas	14
4.3.4	Ponit.....	15
4.3.5	Kanit	15
4.3.6	Kanat.....	16
4.3.7	Ankat	17
4.4	Kotieläinpihan päivittäiset hoitotyöt	17
5	PALVELUTUOTTEEN KEHITTÄMINEN.....	18
5.1	Tuotekehitys	18
5.1.1	Tuotteen kerrokset	18
5.1.2	Tuotteen elinkaari	19
5.1.3	Arvolupaus	19
5.1.4	Asiakaslähtöisyys	20
5.1.5	Räätälöinti.....	20
5.2	Kohderyhmät.....	20
5.3	Markkinointikanavat	21
5.4	Hinnoittelu.....	22
5.5	Palvelu osana tuotetta.....	23

5.5.1	Palvelun rakenne	23
5.5.2	Henkilöstö.....	23
5.6	Imagon luominen.....	24
6	CASE MUSTIALA 2014	25
6.1	Toiminnan testaus: päiväkotipäivä 2013.....	25
6.2	Palvelutuotteena elämysmatka eläinten kotiin	26
6.2.1	Mustiala-kierros.....	27
6.2.2	Asiakaspalaute	27
6.3	Tapahtuman järjestäminen osana markkinointia.....	28
6.3.1	Farmirieha 2014.....	28
6.3.2	Asiakaspalaute tapahtumasta.....	31
6.3.3	Projektiryhmän arvio tapahtumasta	32
6.4	Toiminnan turvallisuus.....	33
6.4.1	Varoitukset	33
6.4.2	Eläimet.....	34
6.4.3	Ohjaajan ja eläintenhoitajan vastuu.....	34
6.5	Toiminnan järjestäjää koskeva lainsäädäntö	34
6.5.1	Työnantajan velvollisuudet	35
6.5.2	Verotus	35
6.6	Kehittäminen	35
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	36
	LÄHTEET	39

LIITTEET

Liite 1	Mustialan kotieläinpihan säännöt
Liite 2	Pohjapiirustus: Mustialan kotieläinpiha
Liite 3	Piha-alueen kartta: Mustialan kotieläinpiha
Liite 4	Liiketoimintasuunnitelma: Mustialan kotieläinpiha
Liite 5	Projektisuunnitelma: Farmirieha
Liite 6	Farmiriehan rastirata

1 JOHDANTO

Idea Mustialan kotieläinpihasta syntyi, kun Mustialan ensimmäisen Agri-Teams-osuuskunnan Agropit Osk:n jäsenet lähtivät kehittämään maaseutu-ympäristöön sopivaa liiketoimintaa. Kotieläinpihan perustamisessa oli mukana Hämeen ammattikorkeakoulu Mustiala, joka on myös toimeksiantajana toiminnalliselle opinnäytetyölle. Kotieläinpiha-projekti tukee HAMK:n yhteisöllistä strategiaa. Mustialan opetusmaatilán ympäristö tarjoaa hyvät puitteet monenlaisen toiminnan järjestämiseen.

Ensimmäisen kerran lapsiryhmälle suunnattua maatilavierailua testattiin kesällä 2013. Maatilavierailun tuloksia käytettiin kotieläinpihan liiketoiminnan suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana. Kaudella 2014 kotieläinpihan päätuotteina olivat ryhmävierailut sekä kevään Farmirieha-tapahtuma.

Suomalaisella maaseudulla riittää näkemistä ja kokemista. Kotieläinpihan toiminnan tavoitteena on tuoda maaseutuelinkeinoja tutuksi kaiken ikäisille. Vierailijat pääsevät näkemään, millaisia tuotantoeläimiä maaseudulta löytyy, ja miten niiden hoitoon ja hyvinvointiin voidaan vaikuttaa. Kotieläinpiha tarjoaa maaseutuelämyksiä, jotka yhdistävät oppimisen, kokemuksen ja yhdessäolon.

Kotieläinpiha on yksi mahdollinen sivuelinkeinon muoto maatilalle, joka haluaa laajentaa tarjontaansa. Maatilamatkailun sesonkiaika keskittyy kesäkauteen, myös Mustialan kotieläinpihan toimintakausi kestää toukokuusta syyskuuhun.

Opinnäytetyömme tavoitteena on selventää kotieläinpihan perustamiseen liittyvät alkutoimet ja lakisääteiset vaatimukset. Työssä raportoidaan ensimmäisen kauden suunnitelmat ja toteutukset, joiden avulla toimintaa voidaan tulevaisuudessa ylläpitää ja kehittää.

2 MAASEUTUMATKAILU JA KOTIELÄINPIHAT SUOMESSA

2.1 Matkailua Suomen luonnossa ja maaseudulla

Maaseutumatkailu on osa matkailuelinkeinoa ja se perustuu luonnon ja maaseudun voimavaroihin. Maaseutumatkailupalvelut voidaan jakaa, kuten muutkin matkailupalvelut, ravitsemis-, majoitus-, ohjelma- ja oheispalveluihin. Maaseutumatkailussa painotetaan kestävän matkailun periaatteita eli ekologisuutta, sosiaalisuutta, taloudellisuutta ja kulttuurisuutta. Koska maaseutumatkailun suurimmat vahvuudet ovat puhdas luonto ja rauhallinen maaseutu-ympäristö, liiketoiminnassa korostetaan ympäristövastuullisuutta ja maaseudun kulttuuriperinnön vaalimista. (Maaseutumatkailun määrittely n.d.)

Alalla tyypillinen toimija on perheyritys, joka tuottaa sivutoimisesti maaseutumatkailupalveluita. Erilaisten elämyksellisten aktiviteettien tarjoajien

määrä on kasvanut viime vuosina. Ohjelmapalveluita tuottavat sekä pienet erikoistuneet yritykset että alalle kehittyneet suuremmat kärkiyritykset. Pienet yritykset voivat myös tarjota alihankintana erilaisia palveluita isolle laajan palveluvalikoiman tarjoavalle yritykselle. Yleisimpiä aktiviteetteja ovat mm. kelkka-, mönkijä-, koira- ja porosafarit, melonta, veneretket, kalastus, ratsastus sekä patikkaretket. (Luonto- ja maaseutumatkailu n.d.)

Kansainvälisesti ajateltuna Suomessa maaseutumatkailun suurin yksittäinen vetovoimatekijä on luonto. Muita houkuttelevia seikkoja ovat mm. lähiruoka, luomu, kestävä matkailu sekä aktiviteetit, joissa asiakas pääsee osallistumaan tekemiseen. Ulkomailta saapuvista matkailijoista suurimmat määrät tulevat Venäjältä, Saksasta, Virosta sekä Ruotsista. Ulkomaalaisia asiakkaita varten maaseutuyrittäjien tulisi kehittää sähköisiä palveluitaan sekä lisätä suomenkielen lisäksi muita kieliä viestintään. (Lehtonen 2014, 21-22)

Kotimainen maaseutumatkailu on hieman notkahtanut taloudellisten suhdanteiden heiketessä, mutta liiketoiminta ei ole taantunut, vaan ulkomaan markkinoilta on löydetty lisää asiakkaita. Maaseutumatkailuyritykset ovat kasvavia tekijöitä ja työllistäjiä maaseudulla, ja niitä tuetaan maaseudun kehittämis- ja hanketoiminnalla, investointituilla ja erilaisilla kouluuksilla. (Maa-seutumatkailulla elinvoimaa Suomelle 2013)

2.2 Eläintarhat ja eläinnäyttelyt

Suomen viranomaiset luokittelevat näytteillä olevien eläinten pitopaikat pysyväksi ja kiertäväksi eläinnäyttelyiksi, eläintarhaksi ja sirkukseksi. Näihin kaikkiin toimintamuotoihin tarvitaan lupa Aluehallintovirastolta. (Eläinnäyttelyt, eläintarhat ja sirkukset 2010)

Eläintarhassa on yleisölle esillä pääasiassa luonnonvaraisia eläinlajeja. Eläintarhat ovat velvollisia muun muassa edistämään luonnonvaraisen eläimistön suojelua sekä biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä. Yleisön on saatava eläintarhassa tietoa näytteillä olevista lajeista ja niiden elinolosuhteista. (Eläinnäyttelyt, eläintarhat ja sirkukset 2010)

Eläinnäyttelyissä pidetään näytteillä yksinomaan tai pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä. Suurimmaksi osaksi suomalaiset kotieläinpihat luokitellaan pysyviksi eläinnäyttelyiksi. (Eläinnäyttelyt, eläintarhat ja sirkukset 2010)

Suomessa on noin 60 eläinnäyttelyä; nämä ovat pääasiassa melko pieniä kotieläinpihoja tai -näyttelyitä. Eläintarhoja, joilla on muun muassa velvollisuus säilyttää biologista monimuotoisuutta, on kymmenkunta. (Eläinnäyttelyt, eläintarhat ja sirkukset 2010)

3 KOTIELÄINPIHAN PERUSTAMINEN

3.1 Kotieläinpihan luvat ja ilmoitukset

3.1.1 Lupa pysyvälle eläinnäyttelylle

Kotieläinpihaa tai muuta pysyvää eläinnäyttelyä varten tarvitaan lupa, jonka hakemisesta, myöntämisestä sekä peruuttamisesta on säädetty eläinsuojelulaissa. Lupa haetaan siltä aluehallintovirastolta, jonka alueella pysyvä eläinnäyttely sijaitsee. Hakemuksessa tulee olla selvitys toiminnan kohteena olevista eläinlajeista ja eläinmääristä, eläinten pitopaikoista sekä eläinten hoidosta. (EläinsuojeluL 2:20 b §)

Aluehallintoviraston tulee tarkastaa eläinten pitopaikka ennen toiminnan aloittamista. Lupa myönnetään, jos toiminta täyttää eläinten pitopaikoille ja hoidolle asetetut vaatimukset. Jatkossa näiden ehtojen noudattamista valvotaan säännöllisin tarkastuksin. (EläinsuojeluL 2:20 b §)

3.1.2 Eläintenpitäjä ja pitopaikka

Eläinten merkitsemisen ja eläinrekistereiden avulla voidaan jäljittää eläinperäisten elintarvikkeiden alkuperä. Rekistereitä hyödynnetään myös eläintautien leviämisen ennaltaehkäisyssä. (Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti 2014)

Eläintenpitäjäksi täytyy rekisteröityä jokaisen, joka pitää nautoja, sikoja, lampaita, vuohia, siipikarjaa, mehiläisiä, kimalaisia, turkiseläimiä tai kameli- ja hirvieläimiä. Rekisteröityminen tehdään ennen eläintenpitotoiminnan aloittamista oman kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Rekisteröitymislomakkeen saa kunnanvirastosta tai internetistä Elintarvike- ja turvallisuusviraston lomakesivulta. (Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti 2014)

Samassa yhteydessä eläinten pitopaikka merkitään rekisteriin. Rekisteröity pitopaikka saa pitopaikkatunnuksen, jota käytetään ilmoittaessa mm. eläinten ostoista ja pitopaikkojen välisistä siirroista rekisteriin. (Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti 2014)

3.1.3 Nautaeläinrekisteri

Nautaeläinrekisterissä ovat mukana nauta, vesipuhveli ja biisoni. Nautaeläimet merkitään kahdella virallisella Eviran hyväksymällä korvamerkillä. Merkitsemätöntä tai puutteellisesti merkittyä nautaa ei saa siirtää pois pito-paikastaan. Nautaeläinten pitäjä ilmoittaa omistamiensa tai hallinnsaansa olevien nautojen tapahtumat nautarekisteriin seitsemän päivän sisällä tapahtumasta. Tällaisia tapahtumia ovat mm. syntymät, kuolemat, myynnit, ostot ja siirrot. (Nautaeläinten merkitsemis- ja rekisteröintiopas 2010, 10-11)

Tapahtumien ilmoittamiset nautarekisteriin voi tehdä mm. tietokoneohjelmien (kuten Ammu, Pihvi tai WinElmer), WebElmer-internetpalvelun tai puhelinaluepalvelun kautta tai lomakkeen avulla. Nautarekisterin asiakaspalvelun hoitaa Pro Agria Maatalouden Laskentakeskus Oy. (Nautaeläinten merkitsemis- ja rekisteröintiopas 2010, 4)

3.1.4 Sika-, lammas ja vuohirekisterit

Evira ylläpitää eläintietojärjestelmää, jossa on mukana sika-, lammas- ja vuohirekisterit. Rekisteröityminen eläintietojärjestelmään sekä tunnusten hankinta tapahtuu kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisen kautta. Ilmoitukset eläintietojärjestelmään tehdään paperilomakkeella, puhelinasiaaspalvelun kautta, internetsovelluksen avulla tai ohjelmistotoimittajien sovellusten, kuten WebLammas tai WebVuohi kautta. Internetsovellus aukeaa osoitteessa <https://niemi.mmm.fi/elain>. (Lampaiden ja vuohien merkitsemis- ja rekisteröintiohje 2014)

Siat merkitään tatuoinnilla tai korvamerkillä viimeistään silloin, kun sika siirretään syntymäpitopaikasta toiseen pitopaikkaan. Sikaeläinrekisteriin kirjataan tiedot kaikista sioista, myös minisioista, mikrosioista ja villisioista. (Sikojen merkitseminen ja rekisteröinti 2015)

Lammas- ja vuohirekisterissä ovat mukana kaikki lammas- ja vuohieläimet, mukaan lukien mufloni ja kääpiövuohi. Lampaat ja vuohet on merkittävä Eviran hyväksymillä korvamerkeillä ennen eläinten siirtoa syntymäpitopaikasta tai viimeistään eläinten ollessa 6 kuukauden ikäisiä. Muut tapahtumat, kuten siirrot ja poistot, tulee tehdä viimeistään seitsemäntenä päivänä tapahtumasta. (Lampaiden ja vuohien merkitsemis- ja rekisteröintiohje 2014, 7)

3.1.5 Siipikarjan pitäjän ilmoitukset

Siipikarjan, viesti-, näyttely- ja koristekyyhkyjen sekä riikinkukkojen pitäjien on ilmoitettava eläintenpitäjäksi ja pidettävä luetteloa eläimistä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa määritellään siipikarjaksi kaikki lihan, munien ja muiden tuotteiden tuottamiseksi kasvatetut tai tarhatut lintulajit, kuten broilerit, munivat kanat, kalkkunat, hanhet, ankat, helmikanat, viiriäiset ja strutsilinnut, sekä kaikki tarhatut riistalinnut. (Siipikarjan, kyyhkyjen ja riikinkukkojen pitäjillä rekisteröitymisvelvoite 2014)

Siipikarjan ulkonapidosta tulee ilmoittaa kunnaneläinlääkärille, jos pysyvän eläinnäyttelyn pitäjä aikoo pitää siipikarjaa ulkona maaliskuun alun ja toukokuun lopun välisenä aikana. Kirjallisessa ilmoituksessa tulee kertoa ulkoileva lintulaji, lintujen lukumäärä, pitopaikan etäisyys lähimpiin vesistöihin sekä selvitys siipikarjan suojaamisesta luonnonvaraisten vesilintujen varalta. (MMM 81/2011)

3.2 Eläinten hyvinvointi

Eläinten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa pitopaikan olosuhteilla, hoidolla, käsittelyllä sekä eläinjalostuksella. Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt eläimille 3 oikeutta, jotka tukevat niiden hyvinvointia. (Hyvinvointi n.d.)

Eläinten ensimmäinen oikeus on oikeus hyvään kohteluun sekä positiivisiin tuntemuksiin ja kokemuksiin. Eläinten on saatava asianmukaista hoitoa, lajille sopivia virikkeitä ja toimintaa, joka ei kuitenkaan aiheuta kohtuutonta stressiä. Eläinten tulee saada yksilöllistä kohtelua, eivätkä hoitotoimenpiteet tai koulutustilanteet saa aiheuttaa eläimelle kipua tai kärsimystä. Eläimen lopetuksen tulee olla tuskaton. (Hyvinvointi n.d.)

Toiseksi eläimillä on oikeus lajinmukaiseen käyttäytymiseen ja elinympäristöön. Jo eläintilojen suunnitteluvaiheessa tulisi huomioida riittävät tilat lajityypilliseen käyttäytymiseen sekä sosiaalisilla lajeilla mahdollisuus lajiveroideiden seuraan. Turvallinen ympäristö, jossa eläimellä on mahdollisuus tutkia ympäristöä, toteuttaa ravinnon hankintaan liittyvää käyttäytymistä sekä välttää tarvittaessa muiden eläinten ja ihmisten seuraa, tukee eläimen hyvinvointia. (Hyvinvointi n.d.)

Eläimillä on myös oikeus hyvään terveyteen ja toimintakykyyn. Fyysisen ja psyykkisen terveyden taustalla ovat mm. jalostus, ennaltaehkäisevä suunnitelmallinen terveydenhuolto sekä tarvittaessa sairauden hoito ja eläinlääkäripalvelut. Lajinmukainen ravinto ja puhdas vesi ovat terveyden peruspilareita. (Hyvinvointi n.d.)

3.2.1 Tautiriskit

Eläintaudit ovat bakteerien, virusten, sienien ja loisten aiheuttamia sairauksia tai tartuntoja, jotka voivat tarttua suoraan eläimestä toiseen tai välillisesti esimerkiksi rehun, veden tai hyönteisten välityksellä. Eläinten ja ihmisten välillä leviäviä tartuntoja kutsutaan zoonooseiksi. (Eläintaudit 2014)

Tautiriski muodostuu aina, kun eläintiloihin tulee uusia eläimiä toiselta eläintilalta tai eläintilalla on paljon henkilö- ja ajoneuvoliikennettä. Eri-tyistä huolellisuutta vaaditaan ulkomaan matkan jälkeen, jolloin tulee pitiäytyä poissa eläintiloista 48 tuntia ulkomailla tapahtuneen eläinkontaktin jälkeen. Tämä huomioitiin myös Mustialan kotieläinpihan säännöissä (Liite 1). Myös luonnonvaraisten eläinten pääsy eläintiloihin ja kontaktit kotieläimiin minimoidaan, tällaista on esimerkiksi jyrsojoiden ja karpästen torjunta sekä luonnonvaraisten lintujen eläintiloihin pääsyn estäminen. (Tautiriskien hallinta nautatiloilla 2012)

Eläintautien ennaltaehkäisyä on myös eläinten olosuhteista ja hoidosta huolehtiminen, jotta eläinten stressitaso ei nouse ja näin vastustuskyky pysyy hyvällä tasolla. Eläintilojen hygienia sekä sopivan alhainen eläintiheys laskee tartuntapainetta. Eläimiä säännöllisesti tarkkailemalla voidaan

mahdolliseen tartuntatapaukseen puuttua heti ja estää tartunnan leviämisen eläintiloissa. (Tautiriskien hallinta nautatiloilla 2012)

Osa eläintaudeista voi tarttua useammalle eläinlajille, ja merkittävimpiä näistä usealle eläinlajille yhteisistä taudeista ovat salmonellatartunnat. Salmonellabakteeri aiheuttaa mm. eriasteisia suolistotulehduksen oireita tai se voi olla myös täysin oireeton. Salmonella leviää ulosteen välityksellä, mm. ostoeläimen, hoitajan tai vierailijan mukana tai saastuneen rehun kautta. Salmonella kuuluu lakisääteisesti vastustettaviin eläintauteihin, ja jos sitä epäillään tai todetaan olevan jollakin yksilöllä, on siitä ilmoitettava kunnaneläinlääkärille. Salmonella tutkitaan yleisimmin ulostenäytteestä. (Salmonellatartunnat 2015)

Suomen tilanne vakavien eläintautien suhteen on maailmanlaajuisesti arvioituna erinomainen (Eläintaudit 2014). Nautakarjalla yleisimpiä sairauksia ovat vasikoiden suolistotulehdukset sekä hengitystiesairaudet, joiden aiheuttajia on useita bakteereja ja viruksia (Nautojen sairaudet 2014).

Sioilla ei ole viime vuosina esiintynyt helposti leviäviä tai vaarallisia tautteja; teurastamoilla sianliha tarkastetaan trikinelloosin ja salmonellan varalta. Sikaruusua ennaltaehkäistään rokotusten avulla. (Sikojen sairaudet 2014)

Tuotantotiloilla siipikarjaa rokotetaan pääsääntöisesti marekia, sinisiipitautia ja Gumborontautia vastaan, riippuen tuotantosuunnasta. Viranomaiset seuraavat valvontaohjelmien avulla lintuinfluenssan, Newcastlel taudin, siipikarjan pneumoviruksen sekä salmonellan tilannetta. Verta imevää kanapunkkia esiintyy paikoitellen ja se aiheuttaa kanoille stressiä, vastustuskyvyn laskua sekä anemiaa. Tämä loinen elää rakenteissa ja siitä on vaikea päästä eroon. (Siipikarjan sairaudet 2014)

3.3 Ympäristönsuojelu kotieläintaloudessa

Maatalouden ympäristönsuojelulla pyritään vähentämään vesistöjen ravinnekuormitusta, ilmaan kohdistuvaa kuormitusta sekä säilyttämään ja edistämään luonnon monimuotoisuutta. Konkreettisia keinoja ovat mm. lannoitteiden käytön tarkentaminen ja vähentäminen, eroosion torjuminen, viljelytapojen kehittäminen, jätehuollon kehittäminen sekä lannan hyötykäytön edistäminen. Ympäristönsuojelua ohjataan lainsäädännöllä, ympäristötietoutta lisäämällä sekä taloudellisilla ohjaukeinoilla, joista vapaaehtoinen maatalouden ympäristötukijärjestelmä on tärkein. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 14-15)

3.3.1 Eläinsuojan ympäristölupa

Eläinsuojan luvanvaraisuus riippuu tilan eläinmäärästä. Esimerkiksi lypsylehmiä tarvitaan 30 yksilöä tai uuhia 160 yksilöä, jotta eläinsuojalle vaaditaan ympäristölupa. Eläinmäärän laskemiseen on laadittu eläinyksikkökertoimet, jossa vertailueläimenä on lihasika ja sen tuottaman fosforin määrä lannassa. Näiden kertoimien avulla voidaan muuttaa eri eläinlajimäärät

eläinyksiköiksi. Ympäristölupa tulee hakea, kun tilan kaikkien tuotantoeläinten yksikkömäärä ylittää 210 eläinyksikköä, joka on siis verrattavissa 210 lihasikaan. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 24-26)

Vaikka eläinsuojan eläinyksikkömäärä ei täytyisi, voi toiminta tulla luvanvaraiseksi, jos eläinsuojan sijainnin tai toiminnan voi epäillä aiheuttavan pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Lupaa voidaan edellyttää myös, jos toiminnasta aiheutuu lähialueen asukkaille rasitusta, joista on tarkemmin määritelty naapurussuhdelaisissa. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 24-26)

Ympäristölupa haetaan lupahakemuksella kunnalta tai alueelliselta ympäristökeskukselta, riippuen tilan eläinyksikkömäärästä. Hakemuksessa selvitetään mm. eläinmäärä- ja lantatiedot, lannan ja virtsan käytettävissä oleva levityspinta-ala sekä tiedot mahdollisista laidun- ja jaloittelualueista. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 24-26)

Mahdollisen ympäristöluvan lisäksi eläinsuojan ja lantalan rakentamiseen tarvitaan rakennuslupa ja rakennelmia varten toimenpidelupa. Nämä luvat haetaan kunnan rakennusviranomaiselta. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 32)

Kun eläinsuoja tai aitaus rakennetaan asemakaava-alueelle ilman ympäristölupavelvoitetta, vaaditaan toiminnan aloittamisesta kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 33-34)

3.3.2 Lannan varastointi ja levitys

Nitraattiasetuksella (931/2000) suojellaan pohjavesiä sekä vesistöjä maataloudesta peräisin olevilta nitraateilta ja tämä asetus koskee kaikkia eläinsuojia riippumatta luvanvaraisuudesta. Asetuksella säädellään mm. lannan varastointiin ja levitykseen liittyviä asioita. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 19)

Nitraattiasetus antaa rakentamismääräykset ja -ohjeet kotieläinrakennuksien rakentamiseen. Asetuksessa on säädetty myös käytettävistä työtavoista, rakennusmateriaaleista ja -tarvikkeista. Eläinsuojien pohja-, lietekuilu- ja lantalarakenteiden sekä lantalan kuormausalueen tulee olla tiiviitä ja kestäviä, jotta varastoinnin, tyhjennyksen tai siirron aikana lantaa tai virtsaa ei joudu maaperään ja pohjaveteen. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 51-52)

Lannan ja virtsan varastointitilan tulee olla niin suuri, että siihen mahtuu tilalla 12 kuukauden aikana kertyvä lanta. Varastoinnin mitoituksessa tulee huomioida kuivikkeet, sadevedet, jos lantala ei ole katettu, sekä mahdolliset pesuvedet ja säilörehun puristenesteet. Mitoituksessa otetaan huomioon eläinten laiduntaminen ja jaloittelu sekä kestokuivikepohjat. Nitraattiasetuksesta löytyy ohjetilavuudet lantaloille. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 51-52)

Varastointitilan vaatimuksesta voidaan poiketa, jos lantaa luovutetaan esimerkiksi toiselle viljelijälle tai lantaa varastoidaan asianmukaisesti tehdystä ja peitetystä lantapatterissa. Näistä on tehtävä etukäteen ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 53)

Nitraattiasetus säätelee myös lannan levitystä: levitysjankohtaa, levitystapoja ja levitysmääriä. Tarvittava lannanlevitysala lasketaan lannan fosforipitoisuuden avulla, joka saadaan tilakohtaisesta lanta-analyysistä tai asetuksessa olevista keskiarvopitoisuuksista. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 59-61)

3.3.3 Jätehuolto

Eläinsuojan jätehuollossa on jätelain lisäksi huomioitava eläintautien ehkäisemiseksi annetut määräykset sekä kunnalliset jätehuoltomääräykset. Kotieläintoiminnassa syntyviä jätteitä ovat esimerkiksi kuolleet eläimet, pilaantuneet rehut, maatalousmuovit, pakkausjätteet, ongelmajätteet, sekä tavanomaiset jätteet. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 20)

Jätteiden, polttonesteiden ja kemikaalien varastoinnissa ja käsittelyssä on ennaltaehkäistävä kaikenlaisen haitan aiheuttamista ympäristölle. Tällaisia haittoja ovat esimerkiksi terveystahdit, epäsiisteys, roskaantuminen, kohtuuton hajuhaitta, maaperän tai pohja- tai pintavesien saastuminen. Hyötyjätteet tulee toimittaa ensisijaisesti kierrätys- ja energiantuotantokäyttöön. Hyötykäyttöön sopimaton jäte toimitetaan hyväksyttävään keräyspaikkaan. (Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2010, 74)

4 MUSTIALAN KOTIELÄINPIHAN PERUSTAMINEN KEVÄÄLLÄ 2014

4.1 Vanhasta pajasta kotieläinpihaksi

Mustialan vanha paja (kuva 1) on rakennettu 1935. Paja oli vielä 1970-luvulla alkuperäisessä käyttötarkoituksessa maatalon pajana. Sen jälkeen rakennusta vuokrattiin oppilaskunnille, ja opiskelijat mm. huolsivat siellä omia autojaan. Vuonna 1995 pajan alkuperäinen ahjo ja muu kalusto siirrettiin pois, kun rakennus kunnostettiin strutsien kasvatukseen. Strutseja pidettiin siihen saakka, kun lintuinfluenssan leviämisen myötä siipikarjan pidolle asetettiin uusia säädöksiä, mm. ulkonapitokielto keväisin. Rakennus tunnetaan kuitenkin edelleen strutsilana Mustialan entisten opiskelijoiden keskuudessa. Strutsien jälkeen rakennuksessa on pidetty mm. pientä ravihevostallia. (Miettinen, sähköpostiviesti 13.5.2015)

Rakennus joutui purku-uhan alle vuonna 2012, kun Mustialan uutta navettaa suunniteltiin rakennuksen vieressä olevalle peltolohkolle. Navetan rakennuspaikka kuitenkin siirtyi toisaalle museoviraston vaatiessa maaperän

tarkempia tutkimuksia mahdollisten historiallisten löydösten tarkistamisen vuoksi.

Kuva 1. Mustialan vanha paja

Tyhjä rakennus otettiin taas käyttöön keväällä 2014, kun Mustialan opiskelijaosuuskunta, Agropit Osk, käynnisti siellä kotieläinpihatoiminnan. Rakennus sijaitsee rauhallisella paikalla, noin 100 metriä opetusmaatilan konehalleista pohjoiseen päin. Ympäristössä on kolme hehtaaria luonnonhoitopeltoa sekä kauniita metsäniemekkeitä sekä perinnebiotooppikohteita.

Kotieläinpihalle eläinlajeja ja -rotuja valitessa suosittiin tavanomaisia kotieläimiä sekä kotimaisia rotuja. Kotieläinpihalle saapui lauma lampaita, jotka olivat rodultaan suomanlampaita. Opetusmaatilan navetalta valittiin alkuperäisrotuisia vasikoita; kaksi pohjoissuomalaisista sekä yksi jerseyrotuinen vasikka. Kanaparvi oli hämeen mustaa maatiaiskantaa. Risteytysporsaat ostettiin paikalliselta sikatilalta. Ankat ja kanit olivat useamman rodun risteytyksiä. Kotieläinpihalla alkukesän olleet ponit olivat shetlandinponieja.

Kotieläinpihan suunnittelu- ja rakennusprojekti kesti noin 3 kuukautta. Käytännön työt aloitettiin vanhojen strutsiaitojen purkamisella ja rakennuksen tyhjentämisellä. Ympäristöä raivattiin ja siistittiin. Rakennusta kunnostettiin, sisälle rakennettiin uudet karsinat ja pihaan lautatarhat ja katokset. Käytännön työssä oli opiskelijaosuuskuntalaisten lisäksi muun muassa ammatti-instituutin ja ammattikorkeakoulun opiskelijoita, Mustialan opetusmaatilan työntekijöitä ja harjoittelijoita.

4.2 Eläintilojen suunnittelu

4.2.1 Kotieläinpihan sisätilat

Eläintilojen suunnittelu alkoi jo olemassa olevien tilojen ja tilan tarpeen kartoittamisella. Mustialan vanha paja on jaettu kahteen osaan, joista ensimmäisessä osassa on alkuperäiset seinäpinnat vielä näkyvissä. Sisäseinät ovat kiviainesta ja ne on valkaistu kalkkimaalilla. Tässä viileässä osassa on jäljellä vanhat isot ikkunat, jotka tuovat viihtyisyyttä ja luonnonvaloa rakennukseen.

Toisessa osassa kiviseiniin on lisätty eristevilla ja vanerilevyt. Osa vanhoista ikkunoista on muurattu umpeen ja niitä on korvattu pienemmillä ikkunoilla lämpöhukan minimoimiseksi. Lämpöeristetty tila soveltuisi siten myös talvikäyttöiseksi eläintilaksi jonkin lämmönlähteen avulla. Tähän tilaan sijoitettiin mm. kanat ja lampaat, koska keväällä pohdittiin niiden mahdollista jäämistä kotieläinpihalle myös talveksi.

Rakennuksen pohjapinta-ala pyrittiin hyödyntämään mahdollisimman hyvin karsinoita sijoittaessa (Liite 2). Karsinoista pyrittiin saamaan monelle eläinlajille soveltuvia, jotta rakenteet toimisivat useamman vuoden ja mahdollisten toiminnan muutostenkin jälkeen. Rakennuksen lattia on jo hieman kulunutta betonia, joten karsinoihin lisättiin vanhoja kumimattoja, joilla eläinten on mukavampi levätä. Tilavat ja mahdollisimman suorat käytävät helpottavat siivousta, eläinten siirtoja ja muita hoitotöitä.

Rakennuksen pohjapinta-alaa säästäessä keksittiin vasikka- ja lammaskarsinoiden väliin sijoittuva yhteinen ruokintapöytä; yksi ruokintapöytä vie vähemmän tilaa kuin kaksi. (Kuva 2) Ongelmaksi olisi voinut muodostua eläinlajien välinen kommunikointi, esimerkiksi lampaat olisivat saattaneet väistää vasikoita niin, että eivät uskaltaisi syödä ruokintapöydästä. Yhteinen ruokintapöytä täytyy huomioida myös ruokinnan suunnittelussa; tässä tapauksessa lampailla ja vasikoilla oli sama karkearehu, kuiva säilöheinä. Lisäksi vasikat saivat täysrehua ämpäreistä vasikkakarsinaan.

Kuva 2. Siirrettävä ruokintapöytä kahden karsinan välissä

Eläinten pitopaikassa tarvitaan runsaasti varastotilaa: rehuille, kuivikkeille, työvälineille, astioille ja muille tarvikkeille. Säilöheinä- ja kuivikeolki-paalien paikka suunniteltiin ponipihaton ja possukarsinan väliin, koska paalit voitiin tuoda traktorilla etuovelle ja pyörittää siitä suoraan lyhyen käytävän päähän. Tässä kohtaa paalit eivät olleet lähellä kulkureittiä, joten heinä ja olki eivät leviäisi kenkien mukana pitkin lattiaa. Kuiviketurve säkitettiin ja varastoitiin paalien vieressä.

Yksi karsinapaikka jätettiin ilman etuseinää ja siihen varastoitiin muita tarvikkeita. Tarvittaessa siitä olisi voitu helposti muokata esimerkiksi sai-

raskarsina. Työvälineille, kuten lapioille ja harjoille, tehtiin naulakoita ta-kaoven läheisyyteen, jotta ne eivät aiheuta kompastumisvaaraa käytävillä. Rehusäkkejä pidettiin käytävän nurkassa, mutta suositeltava paikka niille olisi ovellinen varasto, jotta eläimet eivät karatessaan pääse syömään väki-rehujä.

Kotieläinpihan vesivaraaja ja vesipiste ovat pienessä eristetyssä huoneessa, jossa vesiputkien takia pidetään lämmöt päällä läpi talven. Huone toimi astioiden tiskaus- ja varastointipaikkana. Siellä säilytettiin osa rehuista sekä mm. pesuaineita. Pieni huone toimi lisäksi lämpimänä tipulana kananpoikasten ollessa pieniä. (Liite 2)

Vesipisteitä kotieläinpihalla on kolme kappaletta, yksi sisällä ja kaksi ulkoseinässä. Eläinten juomavedet kannetaan ämpäreillä karsinoihin. Tarhojen juomasaaveihin vesi lisätään letkulla, ja laitumella on uimurilla varustettu juoma-allas.

Rakennuksessa on luonnollinen ilmanvaihto ilmanvaihtoaukkojen kautta, lisäksi sisätilan korkeus edesauttaa hyvää ilmanlaatua. Rakennuksen toisessa päädyssä luonnonvalo on niin runsasta, että lisävalaistusta loisteputkivalaisimista tarvitsi vain harvoin kesäaikaan. Toiseen pätyyn lisättiin muutama valaisin, jotta työnteko ja eläinten tarkkailu onnistuu helposti.

4.2.2 Piha ja kulkureitit

Rakennuksessa on viisi ulko-ovea (Liite 2). Niiden avulla suunniteltiin eläinten siirtoreittejä, karsinoiden tyhjennysväyliä sekä asiakkaiden kulkupaikkoja. Sisäpiha suunniteltiin rakennuksen taakse, jolloin asiakkaat eivät joutuisi varomaan ohiajavia kulkuneuvoja tai etupihalle pysäköiviä autoja (Liite 3). Aidatulle sisäpihalle pääsee rakennuksen päädyssä olevasta portista tai rakennuksen läpi kulkien. Sisäpiha helpottaa myös eläinten siirtoja sisäkarsinoista tarhoihin.

Kuva 3. Tarhat ovat pinta-alaltaan noin 80 m² ja katosten ala on noin 9 m².

Sisäpihalta on yhteys kaikkiin tarhoihin, jotka ovat käytössä erityisesti kotieläinpihan ollessa avoinna. Muina aikoina laiduntavat eläimet saavat olla

pellolla. Tarhoihin tehtiin katokset sateensuojaksi ja varjopaikaksi (Kuva 3). Possutarhassa hyödynnettiin käytettyä materiaalia ja tuotiin sateensuojaksi vanha koirankoppi.

Peltolohko ja metsäniemekkeet aidattiin yhdeksi isoksi laidunlohkoksi. Koska peltoalaa oli käytettävissä yli tarpeen ja kasvustoa riitti, eläinlauman annettiin kulkea koko laidunlohkon alalla. Kotieläinpihalla kokeiltiin onnistuneesti yhteislaidunnusta lampaiden, vasikoiden ja ummessa olevien lehmien kanssa.

Sisäpihalle, tarhoihin ja laitumelle tehtiin pienten porttien lisäksi noin 3 metriä leveät portit, joista mahtuu traktorilla ajamaan. Traktoria voi tarvita esimerkiksi rehupaalin, heinähäkin tai siirrettävän katoksen kuljettamiseen. Traktorin avulla tyhjennettiin kotieläinpihan lantalana toimiva lava, joka sijoitettiin laitumen reunalle, sisäpihan taakse, syrjään asiakkaiden kulkuväyliltä. Lava tyhjennettiin Mustialan navetan kuivalantalaan, josta se aikanaan levitettiin pelloille. (Liite 3)

Kotieläinpihan sisäpiha ja tarhat ovat rakennettu vanhan nurmen päälle, joten runsaan sateen sattuessa oli riski kulkureittien liettymisestä. Etupihalle on ajettu sepeliä ja se pysyikin siistinä koko kesän. Takaoven edustalla oli paikka, johon muodostui isompi vesilätäkkö, ja johon voisi toiminnan jatkuessa tuoda uutta maa-ainesta tasoittamaan kulkureittiä. Tarhojen liettymistä estettiin sillä, että eläimiä ei pidetty niissä rankimpien sateiden aikaan.

4.3 Jokaisella eläinlajilla on omat tarpeensa

Eläinsuojelulainsäädäntö määrittelee kaikille eläinlajeille minimivaatimukset eläintilojen olosuhteille. Valtioneuvoston asetuksista löytyy tuotanto- ja harrastuseläimiä koskevia säädöksiä. Pysyvää eläinnäyttelyä koskee lisäksi Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläintarhasta ja pysyvistä eläinnäyttelyistä. Sieltä löytyvät eläinsuojeluvaatimukset mm. luonnonvaraisille eläimille (MMM 2/EEO/2003).

4.3.1 Vasikat

Mustialan kotieläinpihalle saapui kolme pian juotolta vieroitettavaa lehmävasikkaa, jotka olivat siis kahden kuukauden ikäisiä ja noin 80 kg painoisia vasikoita. Tiloja suunniteltaessa huomioitiin niiden kasvu ja tilantarve syksyllä, niiden olleessa jo puolivuotiaita. Alkuperäisrotuiset vasikat painavat puolivuotiaina 150-180 kilogrammaa. Mustialan kotieläinpihalla vasikoiden karsinasta tehtiin 2,9 m × 2,7 m. Ruokintapöytä yhtiä vasikkaa kohti tuli noin 90 cm.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa määritellään vähimmäisvaatimus tilan suhteen, joka on alle 150 kg painoisilla vasikoilla 1,5 m² ja 150-220 kg painoisilla 1,7 m² vasikkaa kohden (8/2012, liite). Eviran tilasuositus vasikoiden ryhmäkarsinassa on 2-4 kuukauden ikäisille 2,0-2,5

m²/vasikka ja 4-6 kk ikäisille 2,2-3,0 m²/vasikka (Vasikoiden pitopaikkasuositukset 2011).

Mustialan kotieläinpihalla vasikkakarsinan pohjapinta-ala on 7,8 m², josta tulee 2,6 m²/vasikka eli tämä täyttää Eviran minimisuositukset. Karsinoita rakentaessa karsinaseinien alaosista tehtiin umpinaisia, jotta kuivikkeet eivät leviä karsinasta käytävälle. Yläosaan lautojen väliin jätettiin rakoja, jotta pienemmätkin asiakkaat näkevät mahdollisimman hyvin karsinaan (Kuva 4). Karsinoiden ovista tehtiin noin 90 cm leveitä, jotta niistä mahtuu helposti kulkemaan kottikärryjen kanssa.

Kuva 4. Vasikkakarsina etualalla ja lampaiden karsina taaempana kulmassa.

Karsinan lisäksi vasikoille valmistettiin lautatarha ja katos, jossa vasikoita pidettiin kotieläinpihan ollessa avoinna. Kotieläinpihan ollessa kiinni vasikat laidunsivat lammaskatraan kanssa luonnonhoitopeltoa. Sisäkarsina oli loppujen lopuksi käytössä vain alkukesällä ja myös rankkasateiden aikaan, millä estettiin tarhan pohjan pehmeneminen ja sotkeentuminen maaperän ollessa märkänä.

4.3.2 Lampaat

Lampaiden karsinan mitat ovat 3,7 m × 2,8 m, pohjapinta-alaa siis löytyy 10,4 neliometriä. Kymmenen uuden lauman ollessa tässä karsinassa pinta-alaa oli 1,4 m²/lammas (Kuva 4). Ruokintapöydän pituus on 2,9 m eli 29 cm/lammas. Tämä riittää hyvin, sillä ruokintapöydän reunaa on oltava lammasta kohden vähintään 17 cm, silloin kun rehua on jatkuvasti saatavilla (Lammas - eläinsuojelulainsäädäntö koottuna 2012, 11).

Valtioneuvoston asetuksessa lampaiden suojelusta on määritelty erikokoisille ja -kokoisille lampaille minimilavaatimukset. Karitsa on alle vuoden ikäinen lammas, mutta Mustialan kotieläinpihalla olevat lampaat täyttivät keväällä vuoden, joten huomioitiin aikuisen lampaan tilavaatimukset. Asetuksessa määritellään 55 kg kokoiselle lampaalle vähintään 1,0 m² tilaa ja 75 kg kokoiselle lampaalle 1,4 m²/lammas, kun kyseessä on täytepohjalattia. (VNa 587/2010, liite)

Käytännössä lampaat olivat kuitenkin lähes koko kesän tarhassa ja laitumella. Karsinaa hyödynnettiin keväällä lampaiden totutella uuteen ympäristöön. Karsinalle oli myös käyttöä sairaskarsinana sekä tilanteessa, jossa laitumella epäiltiin olleen irtokoira tai muu sen kaltainen säikyttelemässä laumaa - tällöin lampaat otettiin muutamana yönä sisälle.

4.3.3 Porsaas

Possujen pitopaikassa tärkeintä on rakenteiden vahvuus ja turvallisuus, jotta eläimet eivät tonkiessaan pääse pakoon tai satuttamaan itseään aitoihin tai muihin rakenteisiin. Mustialan kotieläinpihalle rakennettiin 2,6 m × 2,4 m, eli pinta-alaltaan 6,2 m² kokoinen karsina porsailla. Tässä karsinassa kahdella porsaalla on lattiapinta-alaa 3,1 m²/porsas. Tila täyttää valtioneuvoston asetuksen vaatimukset, jotka ovat vieroitetuilla porsailla ja lihasioilla 0,4-1,2 m²/eläin sian painosta riippuen (Vna 629/2012, liite).

Isoon karsinaan mahtuu erilaisia virikkeitä eläimille, ja lisäksi hoitaja ja mahdollisesti vierailijoita mahtuu karsinaan touhuamaan eläinten kanssa. Lisäksi isompi karsina on paremmin hyödynnettävissä myös tulevaisuudessa, vaikka toimintamuoto muuttuisi; tähän karsinaan sopisi myös yksi poni asustelemaan.

Porsaas saapuivat Farmille juuri vieroitettuina, joten niille järjestettiin lisälämpöä lämpölampun avulla tasoittamaan muutosstressiä. Porsaas totuttelivat ulkotarhaelämään aluksi muutaman tunnin päivässä - auringonvaloon tottumattoman porsaas iho on altis palamaan alkukesän auringossa.

Porsaiden tarhaan tehtiin tiiviimmät lauta-aidat, jotta porsaas eivät saaneet vahvaa kärsäänsä lautojen väliin. Sateensuojana ja varjopaikkana toimi vanha koirankoppi (kuva 5). Myöhemmin kesällä porsaas muuttivat isompaan lautatarhaan, joka oli varustettu myös sähkölangalla.

Kuva 5. Porsaas tonkivat maata voimakkaalla kärsällä, joten rakenteiden on oltava luja kestääkseen porsaiden touhuja.

4.3.4 Ponit

Mustialan kotieläinpihalle suunniteltiin ja rakennettiin poneja varten hevos-pihatto, jota voi käyttää myös ryhmäkarsinana suljettavan uloskäynnin avulla. Pihaton seinät ovat 3,0 m ja 5,4 m pitkät; pinta-alaa on siis 16,2m² (Kuva 6).

Kuva 6. Ponipihatto, jossa on suljettava uloskäynti.

Valtioneuvoston asetuksessa on määritelty hevoseläimen pitopaikan vähimmäisvaatimukset, niin yksilökarsinalle, ryhmäkarsinalle kuin pihatolle. Pinta-alavaatimus vaihtelee hevosen säkäkorkeuden ja iän mukaan. Alle 1,08 m korkealle ponille vähimmäispinta-ala on 4 m²/poni ja alle 1,30 m korkealle 5 m². Pihatossa täysikasvuisen hevosen tilavaatimus on 80 % tästä yksittäiskarsinan tilavaatimuksesta. Eläinsuojan sisäkorkeuden on oltava 1,5 × hevosen säkäkorkeus, kuitenkin vähintään 2,2m. (VNa 588/2010, liite)

Mustialan ponipihattoon siis mahtuisi jopa viisi alle 1,08 m korkeaa ponia, kun tilavaatimus pihatossa on 3,2 m²/pieni poni. Vaihtoehtoisesti pihattoon mahtuisi kaksi suurta hevosta, joiden säkäkorkeus on yli 1,6 m.

Mustialan kotieläinpihan ponit muuttivat pois kesken kauden, koska todettiin, että kyseiset ponit eivät soveltuneet kotieläinpihan tarpeisiin ilman koulutusta. Ponipihatto sai uudet asukkaat kotieläinpihan porsaista.

4.3.5 Kanit

Seura- ja harrastuseläimiä käsittelevässä asetuksessa on määritelty lemmikkikanien pitopaikan vähimmäiskoko. Pinta-alavaatimus 1,8-3,0 m² kaneilla on ryhmässä pidettäessä 0,25 m²/kani. (VNa 674/2010, liite)

Mustialan kotieläinpihalla ulkona oleva kanikoppi oli mitoiltaan 1,5 m × 1,0 m eli pinta-alaltaan 1,5 m², mikä riittää hyvin kolmen kanin asumukseksi. Lisäksi kaneilla oli 5 neliömetrin ulkotarha, jossa ne saivat ulkoilla aina, kun hoitajat olivat paikalla. Tarhassa riskinä olivat petoeläimet, niin lentävät haukat, kuin verkon ali pyrkivät nisäkkäät. Turvallisempi ulkotar-

ha vaatisi katon tai verkkokatteen sekä verkkopohjan tai maan alle kaivettua verkkoa.

Kanikopissa kaneilla oli pesäkoppi, jossa oli styroksilla eristetty pohja sekä olkitäyte sisällä pesäkopissa. Kopin lattia päällystettiin kumimatolla ja kuivikkeena käytettiin turvetta. Jyrsittäväksi kanit saivat päivittäin lehtipuiden oksia sekä muita herkkuja. Pääasiallinen ravinto oli niittoheinä sekä kuiva-heinä.

4.3.6 Kanat

Kanojen ja kananpoikasten olosuhdevaatimukset on säädetty valtioneuvoston asetuksessa kanojen suojelusta (673/2010). Tilavaatimus riippuu kanalan tyypistä, häkki- vai avokanala, sekä kananpoikasten kohdalla myös iästä. Avokanalassa saa pitää yhdellä neliömetrillä yhdeksän aikuista kanaa ja poikasten enimmäislukumäärä yhdellä neliömetrillä on 10-25 riippuen poikasten iästä. Kanalassa tulee olla 15 cm ortta yhtä kanaa kohden. Kanoille on tarjottava mahdollisuus pehkun nokkimiseen ja kuopimiseen sekä ruokinta- ja juoma-paikalla tulee olla tilaa niin, että parvessa ei synny tarpeetonta kilpailua. Munivilla kanoilla tulee olla myös suojaisia pesäpaikka. (VNa 673/2010)

Farmin kanalassa pinta-alaa on 5,6 m², missä mahtuu mukavasti elämään 10-20 linnun parvi. Ortta kanalaan sijoitettiin noin 5 m, josta kanalan asukit tietysti valitsivat korkeimman orren nukkumapaikaksi. Pohjamateriaalina kanalassa pidettiin turvetta. Munintapesää ei tarvittu nuorten munittomien kanojen kanssa, mutta suojaisia paikkoja asetettiin kanalaan, koska parvessa oli eri-ikäisiä poikasia. (Kuva 7)

Kuva 7. Kanala. Taustalla näkyy matalalla verkkoseinällä eristetty ankkojen osasto.

Ulkotarhaa kanoille ei vaadita eläinsuojelulaissa, mutta kanat mielellään ulkoilevat ja toteuttavat siellä lajinmukaista käyttäytymistään. Siipikarjan ulkoiluun liittyy kuitenkin Maa- ja metsätalousministeriön asettama siipikarjan ulkonapitokielto maaliskuun alusta toukokuun loppuun. Ulkonapito voidaan kuitenkin sallia muutamissa poikkeuksissa, kuten pysyvässä eläinnäyttelyssä, kunhan siipikarja suojataan luonnonvaraisilta vesilinnuil-

ta ulkotarhassa. Siipikarjan ulkonapidosta tuona aikana on tehtävä ilmoitus kunnaneläinlääkärille etukäteen. (MMM 81/2011)

Mustialan kotieläinpihalla nuoret kanat ja kukot alkoivat ulkoilla vasta kesäkuussa ja oppivat pysymään pihapiirissä ilman tarhaa. Parvi sai tosin ulkoilla vain hoitajien ollessa paikalla, jotta välttyttiin petoeläinten vierailuilta. Ensimmäisenä kesänä ei siis siipikarjalle vielä rakennettu tarhaa, mutta se olisi tarpeellinen, jos kanalan asukit halutaan päästää ulkoilemaan kokopäiväisesti.

4.3.7 Ankat

Ankkojen pitopaikassa on oltava riittävän tilan ja asianmukaisten pehkujen lisäksi mm. sopivia vesiastioita, joissa ankat voivat kastella päänsä. Yli neljän viikon ikäisiä ankoja saa olla yhdellä neliömetrillä 16 kiloa eli esimerkiksi kahdeksan 2 kilon ankaa. (Valtioneuvoston asetus ankkojen ja hanhien suojelusta 2010)

Mustialan kotieläinpihalla kahdelle ankanpoikaselle aidattiin kanalasta 1,5 neliömetrin kokoinen osasto (Kuva 7). Ankoilla oli kylpypaikkana vesivati, jota siivottiin 2-3 kertaa päivässä. Lisäksi vadin ympäristöstä vaihdettiin pehkut joka päivä. Myöhemmin kesällä ankkojen kasvettua ne ulkoilivat kotieläinpihan sisäpihalla ja kylpivät vanhassa ammeessa.

4.4 Kotieläinpihan päivittäiset hoitotyöt

Mustialan kotieläinpihalla kesällä 2014 eläintenhoitajat kävivät hoitokierroksella kolme kertaa päivässä - riippumatta siitä, oliko kotieläinpiha avoinna vai ei. Päivittäisiä hoitotöitä olivat mm. eläinten ruokinnat, juomavesien tarkistukset ja vaihdot sekä karsinoiden ja tarhojen siivoukset.

Aamulla sisätiloissa yönsä viettäneet eläimet päästettiin ulos ja laitumella olevat haettiin pihan tarhoihin ennen kotieläinpihan aukeamista. Karsinoita ja tarhoja siivottiin ja kuivutettiin. Lisäksi huolehdittiin käytävien siisteystä ja muusta yleisilmeestä ennen asiakkaiden tuloa.

Vierailijat pääsivät osallistumaan eläinten käsittelyyn sekä ruokintaan. Esimerkiksi kanit saivat usein päivän aikana paljon huomiota, silityksiä ja rapsutuksia. Vilkkaimpina päivinä eläimille järjestettiin rauhallinen lepotauko päivän aikana, jotta välttyttäisiin eläinten turhalta stressaantumiselta.

Päivittäin eläimille keksittiin pieniä virikkeitä, joiden järjestämiseen usein myös vierailijat pääsivät osallistumaan. Eläimille kerättiin erilaisia luonnonvaraisia kasveja syötäväksi tai nakerreltavaksi. Possut oppivat herkkujen avulla temppuja. Vasikat opetettiin kävelemään riimuissa, ja estehypyä kokeiltiin vasikoiden, porsaiden ja jopa kaniensa kanssa. Vesiletkun avulla järjestettiin possuille kostea mutalammikko rypemiseen.

Viikoittaisia töitä kotieläinpihalla on mm. tarhojen ja laidunten aitojen tarkastukset sekä heinikon niittäminen sähkölankojen alta. Myös nokkosen

niittämistä riitti tarhojen ympäristössä ja muilla vierailijoiden kulkureiteillä. Työtä vaati myös kotieläinpihan pienen kasvimaan hoito, pienimuotoiset kunnostustyöt sekä kuivike- ja rehuvarastojen ylläpito.

5 PALVELUTUOTTEEN KEHITTÄMINEN

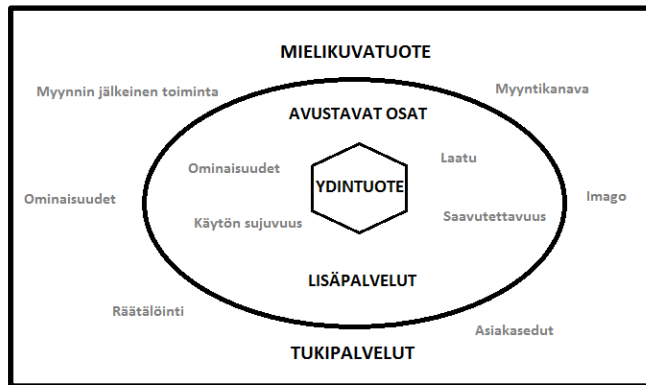
5.1 Tuotekehitys

Matkailuyrityksen on kyettävä kaiken aikaa uudistumaan, mistä johtuen myös tuotekehityksen ja siihen liittyvän ideoinnin on oltava jatkuvaa. Markkinatilanne voi ja muuttuukin kaiken aikaa, joten markkinatilanteen muutoksiin on kyettävä vastaamaan jatkuvan tuotekehittelyn muodossa. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi uuden kilpailijan ilmestyminen alueelle tai muutos maailmantalouden tilassa, joka vaikuttaa ulkomaisten ja kotimaisten matkailijoiden käyttäytymiseen. Asiakkaiden kulutustottumukset muuttuvat jatkuvasti, mihin vaikuttavat muoti-ilmiöt, harrastukset ja vaihtelevat kiinnostuksen kohteet. Muutokset tottumuksissa vaikuttavat lomien viettoon ja vapaa-aikaan sijoitetun rahan määrään. Tuotekehittelyssä onnistuminen vaatii suunnitelmallisuutta ja jatkuvaa tiedon päivittämistä, jotta yritys voisi kulloinkin palvella asiakkaitaan heidän tarpeidensa ja toiveidensa mukaisesti. (Komppula, Boxberg 2002, 94).

Tuote on yleisesti ymmärretty tavaraksi, mutta se voi myös tarkoittaa ihmisiä, toimintaa, elämyksiä, jopa organisaatioita tai ideoita. Tuotteen kehittäminen lähtee liikeidean kehittämisestä, jossa määritellään mitä ja miten tuotetta lähdetään tavoitelluille kohderyhmille tarjoamaan. Tuotekehityksen tarkoituksena on saada aikaan kokonaisuuksia, joilla vastataan tarpeeseen. Sen avulla raakatuotteesta luodaan ydintuote, josta kehitetään markkinoitava tuote. Yrityksen erilaiset tuotteet muodostavat tarjooman. Tarjoomasta rakennetaan kokonaisuus, joka vastaa asiakkaiden tarpeita ja tuo lisäarvoa ostajalle. (Bergström & Leppänen 2011, 194-195, 205.)

5.1.1 Tuotteen kerrokset

Tuote ja palvelu koostuvat kerroksista, jotka syntyvät ydintuotteen ympärille (kuvio 1). Vierailun kotieläinpihalla voidaan ajatella olevan ydintuote, jonka ympärille lähdetään luomaan tavoiteltua imagoa ja toimintamallia. Toinen kerros koostuu tuotteen avustavista osista tai lisäpalveluista, kuten aukiolot, palvelu, miljöö, henkilökunnan ammattitaito sekä tuotteen muut ominaisuudet. Toisessa kerroksessa määritetään missä tuotetta myydään, miten myydään ja myynnin jälkeisistä palveluista. Kolmas kerros muodostuu mielikuvasta, joka tuotteelle halutaan antaa. Kerroksista muodostuu tuotekuva, jota potentiaaliset asiakkaat arvioivat ostopäätöstä tehdessään. (Bergström & Leppänen 2011, 204.)

Kuvio 1. Tuotteen kerrokset.

5.1.2 Tuotteen elinkaari

Jokaisella tuotteella on oma elinikänsä eli markkinoilla oloaikansa, tällöin voidaan käyttää termiä tuotteen elinkaari. Elinkaari-ajattelussa voidaan erotella seuraavat vaiheet: tuotekehitys, lanseeraus, kasvuvaihe, kypsyysvaihe sekä laskuvaihe ja mahdollisesti poistuminen markkinoilta. (Komppula & Boxberg 2002, 95)

Tuotekehitysvaihe on aika, jolloin tuotetta kehitetään ja sitä testataan. Kustannusnäkökulmasta tämä on vaihe, joka maksaa eniten ja johon on syytä käyttää aikaa ja resursseja. Esittelyvaiheen aikana kustannuksia pyritään kattamaan ja tuotteen hinta saattaa olla korkeampi kuin myöhäisemmässä vaiheessa. Kasvuvaiheessa kulut tasaantuvat ja myös hinta saattaa hieman laskea, tässä vaiheessa suurimpia kuluja ovat useimmiten markkinointi. Kypsyysvaiheessa myynti vielä kasvaa, mutta kilpailu kovenee, mikä vaikuttaa laskevasti hintoihin. Tämä on se vaihe, jossa tuotekehityksen pitäisi viimeistään käynnistyä uudelleen, tällä kertaa keskitytään erilaistumiseen ja uuteen segmentointiin. Vanhasta tuotteesta tehdään uusi ilman, että aloitetaan kokonaan uuden tuotteen luominen. Tuotekehitys on jatkuva prosessi, joka jatkuu koko tuotteen elinkaaren ajan. (Komppula & Boxberg 2002, 95-96).

5.1.3 Arvolupaus

Arvolla tarkoitetaan asiakkaan kokeman hyödyn ja hinnan välistä suhdetta. Hinta ei ole ainoastaan rahallista arvoa vaan siihen vaikuttaa myös tuotteen saatavuus ja hyödyllisyys ostajalle. Mikäli asiakas voi tuotteen avulla saavuttaa jotakin tai ratkaista ongelman, kokee hän saavansa arvoa. (Tuulaniemi 2011, 30).

Arvolupaus on pohja palvelurakenteelle. Se on yrityksen lupaus tuotteen/palvelun arvosta. Varsinkin palvelutuotteen kohdalla on tärkeää, että asiakas ymmärtää tuotteen sisällön. Arvolupaus määrittelee kenelle tuote on tarkoitettu sekä kuvaa tuotteen, kertoo hyödyn ja syyn ainutlaatuisuudelle. Asiakkailta on omat odotuksensa, jotka syntyvät aikaisemmista kokemuksista, toiveista, tarpeista ja mielikuvista. Näitä voisivat olla esimerkiksi tarve oppia tai kokea. Ymmärtämällä asiakkaan näkökulmat saadaan

parempi käsitys tuotteen arvosta asiakkaalle. Arvo muotoutuu kaikesta yrityksen ja asiakkaan välisestä vuorovaikutuksesta. Näihin voi lukea mm. lehdet, internet, palvelut, ympäristön ja tilat. Arvo muodostuu odotusten, mielikuvien ja toteutuneen kokemuksen perusteella. (Tuulaniemi 2011, 33)

5.1.4 Asiakaslähtöisyys

Tuotteen muodostamisessa ovat pääosassa asiakkaat ja heidän tarpeensa, joihin pyritään vastaamaan. Näiden ymmärtäminen auttaa kehittämään palvelua ja organisaatiota siten, että se palvelee asiakkaitaan mahdollisimman hyvin. Markkina- eli asiakaslähtöinen toimintatapa sopii palvelu-aloille, sillä tällöin asiakas on mukana palvelun tuottamisessa, ja kokemuksen arvo ja hyöty on suuresti riippuvainen vuorovaikutuksesta asiakkaan ja yrityksen välillä. (Puustinen & Rouhikainen 2007).

Jotta yritys voisi toimia asiakaslähtöisesti, käytännön liiketoimintaprosessit rakennetaan markkinatarpeiden tunnistamista ja tyydyttämistä silmälläpitäen. Markkinoinnin tarkoituksena on houkuttaa asiakkaat yrityksen asiakkaiksi ja ylläpitää asiakassuhteita. Tuottaakseen arvoa yrityksen asiakkaille ja omistajille on yrityksen luotava ja ylläpidettävä suhteita myös ympäristön toimijoihin, asiakkaisiin ja jakelukanaviin. Tuotteita ja palveluita tulee kehittää koko ajan tarpeita vastaavaksi. (Tikkanen & Vassinen 2010, 414).

5.1.5 Rääätälöinti

Rääätälöinnillä tarkoitetaan palvelutuotteen muokkaamista asiakkaan yksilöllisten toiveiden mukaisesti. Asiakkaan toiveiden mukaan voidaan muokata kaikkea mikä liittyy tuotteeseen, palveluun ja kaupankäynnin vaiheisiin. Yrityksen kannalta tämä ei välttämättä ole tehokkainta tai kannattavinta. Pääsääntöisesti tulisi pyrkiä myymään yrityksen ydintuotteita. Lisäarvoa tuotteelle saadaan tekemällä pieniä muutoksia ydintuotteeseen esim. alentamalla perhelipun hintaa tai kasvattamalla tarjoomaa. Rääätälöinti voi olla lisäpalvelu, jolla lisätään ydintuotteen hintaa. Asiakas osallistuu palvelun suunnitteluun ja hintaan vaikuttaa tuotteen sisältö. Hinnan vaikutuksesta tulee kertoa ja keskustella asiakkaan kanssa etukäteen. Valmista tarjouspohjaa on helpompi rääätälöidä, kuin luoda aina uusia uusilla palvelukuvioilla. (Balac 2009, 170).

5.2 Kohderyhmät

Onnistunut tuote syntyy tarpeesta, joten kohderyhmien löytäminen ja valitseminen ovat iso osa tuotekehittelyä ja markkinointia. Segmentointi on tapa saada selville asiakkaiden erilaiset tarpeet ja arvot, joiden pohjalta tuote kehitellään. Lisäksi saadaan parempi käsitys, kuinka kohderyhmät toimivat markkinoilla eli kuinka heidät parhaiten tavoittaa. Palvelua suunniteltaessa eri segmentit huomioidaan jo tuotekehittelyvaiheessa. (Bergström & Leppänen 2011, 150.)

Segmentointi lähtee tuotteen käyttötärpeen määrittelystä. Esimerkiksi vierailu kotieläinpihalla voisi vastata asiakkaan tarpeeseen saada kosketus maaseudun eläimiin. Kun tarve on löytynyt, arvioidaan millainen on tuotteen tyypillinen käyttäjä, esim. ikä, elämäntyyli ja arvot. Tämän jälkeen tarkastellaan, löytyykö ydinryhmälle jokin liitännäisryhmä samojen ominaisuuksien joukosta. Näin tehden tulisi löytyä useampi erityyppinen kohderyhmä, joiden sisällä käyttäjiä yhdistää vähintään yksi yhteinen piirre. Kohderyhmistä määritetään keskeiset ryhmät, niiden ostopotentiali ja erityisominaisuudet. Kohderyhmien tarpeiden, odotusten ja toiveiden avulla voidaan räätälöidä segmenteille sopiva tuoteratkaisu ja hyödyntää informaatiota jakelukanavien ja markkinoinnin osalta. (Rope 2011, 47 kuvio 3:1)

5.3 Markkinointikanavat

Markkinointiviestintä suunnitellaan segmenteittäin, kokonaisuus huomioiden. Viestintää tarkastellaan yrityksen ja yksittäisten kohderyhmien näkökulmasta, jotta saataisiin aikaan yhdenmukainen markkinointi- ja myyntistrategia. Jotta markkinoinnissa onnistutaan, pitäisi sen olla pitkäkestoista; yksittäisten kampanjoiden vaikutus ei ole kovin pitkäikäistä tai suurta myynnin edistämisen kannalta. Markkinointistrategiassa ilmaistaan linjat, kenelle ja miten viestintää toteutetaan. (Bergström & Leppänen 2011, 329-329.)

Kohderyhmien tiedostaminen helpottaa markkinointikanavien ja keinojen valintaa. Asiakkaiden maantieteellinen sijainti, liikkuvuus ja ostokäyttäytyminen vaikuttavat siihen, pyritäänkö suoriin kontakteihin vai tarvitaanko yhteydenmuodostamiseen välikäsiä. Mikäli markkinoidaan suppeasti, esimerkiksi lähialueelle, perustuu viestintä suureksi osaksi henkilökohtaiseen myyntityöhön, kuten julisteet, ständit ja paikalliset kohtauspaikat. Mitä vähemmän lopullisia ostajia, sitä helpompi on luoda suoramarkkinointikanava. (Bergström & Leppänen 2011, 291.) Suoramarkkinoinnilla tarkoitetaan myyntikanavaa, jossa tuote markkinoidaan suoraan tuottajalta asiakkaalle internetin, postin, puhelimen yms. median välityksellä. Suoramarkkinointia on kahdenlaista. Suoramyynti on kotimyyntiä ja verkostomarkkinointia. Etämyynti on kyseessä, kun myyntitapahtuma ei vaadi ostajan ja myyjän läsnäoloa samanaikaisesti. Tällöin sopimuksen teko ja markkinointi tapahtuvat etäviestinten, kuten sähköpostin tai puhelimen välityksellä. (Bergström & Leppänen 2011, 299.)

Sosiaalinen media on paitsi markkinoinnin ja myynnin keino myös mahdollisuus muodostaa verkostoja yrityksen ympärille. Suomessa yleisiä verkostoja netissä ovat mm. Facebook, Twitter, You Tube ja Blogger. Eri kanavien avulla yritys voi luoda lisäarvoa tuotteelleen tekemällä siitä näkyvän suurelle joukolle eri kohderyhmien asiakkaita sekä mahdollisille yhteistyökumppaneille. Etuna näissä on palveluiden ilmaisuus ja monipuolisuus, lisäksi tavoitettavuudessa onnistuminen on seurattavissa ja mitattavissa. Sosiaalinen media on helppo liittää osaksi yrityksen normaalia markkinointia. Kiinteä vuorovaikutus verkostojen välillä kehittää asiakastuntemusta, antaa tehokkaammat mahdollisuudet maineen hallintaan ja voi olla myös työkalu tuotekehittelylle. (Leino 2012, 47)

Yhteistyökumppanit ja jälleenmyyjät parantavat tunnettavuutta ja saataavuutta. Kumppaneiden valinta tulisi tehdä yrityksen arvojen ja kriteerien mukaisesti, jotta nämä olisivat toimiva osa yrityksen markkinointistrategiaa. Kun jälleenmyyntisuhteita on rajallinen määrä, suhteet voivat olla läheisiä ja jopa erittäin toimivia. Tämä edellyttää toki molempien osapuolien panostusta yhteistyön kehittämiseksi. Ylläpitämällä useita rinnakkaisia kanavia voidaan tavoittaa useampia erilaisia kohderyhmiä ja samalla nostaa myyntiä. Kanavien valinnassa korostuu segmentin arvot ja tarpeet. (Bergström & Leppänen 2011, 291-293).

5.4 Hinnoittelu

Kustannusperusteinen hinnoittelu ei aina ole mahdollista vaan hinta määräytyy muiden arvojen mukaisesti. Hinnoittelupolitiikassa määritetään oma tuote suhteessa yleiseen hintatasoon. Tällöin katsotaan kilpailijoiden asettamaa hintaa ja suhteutetaan oma näiden mukaisesti. Hinnoitteluasteikko voidaan tehdä välille tosihalpa-tosikallis. Jotta hinta voisi olla aktiivinen markkinointikeino, ei se voi sijaita asteikon keskellä. Tuotteen laatuasemointi määrittää hinnan mahdollisuudet eli paljonko tuotteesta ollaan valmiita maksamaan, mikä on tuotteen *arvo*. Hinnoittelu tulisi tehdä tuotteelle suunnitellun laatumielikuvan ja yrityksen imagon mukaisesti. Alihinnoittelu laskee laatumainetta ja hintojen korotus myöhemmässä vaiheessa ei miellytä jo asiakkaiksi saatuja kohderyhmiä. (Rope 2011, 81-82.)

Perusvaihtoehtoja hinnoittelulle on pakettihinnoittelu, pilkottu hinnoittelu, jossa jokainen tuoteosio on hinnoiteltu erikseen tai yhdistelmähinnoittelu, jossa ydintuote ja lisäpalvelu on hinnoiteltu erikseen. (Rope 2011, 84-85.)

Kustannukset ovat yrityksen näkökulmasta tärkeä hintaan vaikuttava seikka. Asiakkaan ostopäätöksiin vaikuttaa kuitenkin tuotteen kokonaishyöty eli *arvo*, jonka asiakas kokee saavansa tuotteesta. Hän vertaa tuotetta ja hintaa kilpailijoihin ja valitsee niistä sen, josta kokee saavansa parhaan hyödyn. (Laitinen 2007, 102.)

Alennuskäytännöstä on tehtävä päätökset hinnoittelun ohessa. Annetaanko alennuksia? Alennusten on oltava perusteltuja ja niiden käyttö tulisi selkeyden tähden olla määritelty mahdollisimman tarkasti. Alennuksille on oltava selkeä peruste kuten vuosialennus, asiakasryhmäkohtaiset alennukset tai kampanja-alennus. Alennusten antaminen ei ole välttämätöntä ja toimimalla järjestelmällisesti asiakkaat tietävät, että hinnat ovat kiinteät. Oleellisempaa kuin alennuksien antaminen tai antamatta oleminen on asiakkaiden yhdenvertaisuuden huomiointi. Mikäli alennukset ovat myyjän ja asiakkaan välisiä, on alennuksista enemmän haittaa kuin hyötyä. Vaihtelevat hinnat eri ostokertojen välillä lisäävät asiakkaan ihmetystä ja asiakas, joka jää ilman alennusta, voi kokea itsensä petetyksi. Edelliskerran ilahduttaminen voi tuottaa seuraavan kerran närkästyksen. (Rope 2011, 102.)

5.5 Palvelu osana tuotetta

Tuotteen myymiseksi tarvitaan palvelu, jonka avulla tuotteen saatavuus ja markkinointi kohtaavat kuluttajan toiveet ja tarpeet. Tuotteiden myyntiin sisältyy aina palvelu, voidaan sanoa, että kaikki muu paitsi itse tuote on palvelua. Koko myyntiprosessi tarjouksen tekemisestä kauppohenkilöiden solmimiseen ja tilauksen toimittamiseen on palvelua. (Balac 2009, 85.)

Palvelutuotteet kehitetään yhdessä asiakkaan kanssa ja tavaran sijaan (tai sen lisäksi) ne ovat lupauksia ja sopimuksia. Palvelu on myös merkittävä osa tuotteen lisäarvoa.

Hyvin tuotteistettu palvelu tarkoittaa sellaista kokonaisuutta, joka voidaan siirtää uudelle tekijälle, joka voi alkaa tuottamaan samaa palvelua samalla tavalla kuin ennenkin. Onnistuakseen se vaatii kattavan dokumentoinnin, jossa palvelun suunnitteluvaihe, myynnin menetelmät, graafinen ilme tms. on tallennettu yksityiskohtaisesti. (Parantainen 2010, 12).

5.5.1 Palvelun rakenne

Hyvä palvelu rakennetaan tuotteen ja mielikuvan ympärille. Palvelun keskiössä on tuote, jolle on tietty tarve ja arvo. Palveluprosessi sisältää toiminnot, joiden tulee toimia moitteettomasti, jotta palvelu voidaan toteuttaa. Osa prosessista on asiakkaalle näkyvää ja osaa yritys hyödyntää palvelun toteutuksessa. Asiakkaalle näkyvää ovat esimerkiksi myyjät, markkinointiviestintä ja tuote-esittelyt.

Palvelurakenne voidaan jaotella kolmeen toisiaan tukevaan kerrokseen, tuote, palveluprosessi ja palvelujärjestelmä. Palveluprosessi sisältää tuotekuvauksen, joka esitellään esitteissä, tarjouksissa ja myyntitapahtumissa. Sen avulla luodaan asiakkaan tavoittelema arvo myytävälle tuotteelle eli tässä tapauksessa palvelulle. Yrityksen sisällä tämä tarkoittaa toimintoketjuja, joiden avulla luodaan edellytykset tuotteen arvolle. Kuvauksen avulla kartoitetaan kaikki ne toiminnot ja prosessit, jotka asiakas ja henkilökunta käyvät läpi palvelun eri vaiheissa. Palvelujärjestelmä koostuu käytettävissä olevista resursseista, joita tarvitaan, jotta palveluprosessi voisi tuottaa palvelun. Näitä resursseja ovat mm. henkilöstö, toimintaympäristö, yhteistyökumppanit ja tarvittavat välineet. ”Palvelukokemus syntyy lopulta palvelujärjestelmän ja palveluprosessin toimivuudesta asiakkaan osallistuessa palvelun tuotantoprosessiin.” (Komppula & Boxberg 2002, 21-22.)

5.5.2 Henkilöstö

Henkilökunta ja asiakaspalvelu ovat yksi yrityksen kilpailukeinoista, joihin panostamisella on suora yhteys onnistuneeseen myyntitapahtumaan. Hyvä henkilökunta on avainasemassa, kun yrityksen toimintaa kehitetään.

Henkilökunnan viihtyminen työssään lisää motivaatiota ja innovatiivisuutta. Hyvät työntekijät antavat palautetta ja kuuntelevat myös asiakkaiden mielipiteet ja kehittämisehdotukset. Tämän seurauksena asiakkaat ja yh-

teistyökumppanit saavat parempaa palvelua, ovat tyytyväisempiä ja suosittelvat herkemmin toimintaa myös muille. Motivoituneet ja työhönsä sitoutuneet työntekijät ovat yrityksen suurin voimavara, jolla saadaan luotua lisäarvoa yrityksen tuotteille ja palveluille. Motivaatiota lisäävät selkeät ja realistiset tavoitteet, tulosten säännöllinen arviointi, palaute, ohjaava tuki, kannustava palkkausjärjestelmä sekä työ itsessään. Motivoitunut työntekijä sitoutuu paremmin yritykseen, mikä vaikuttaa siihen, kuinka paljon työntekijä on valmis joustamaan ja ylittämään tavallisten työtehtävien tarpeet. Sitoutumiseen vaikuttavat työnkesto ja pysyvyys, työn luonne sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä. (Viitala 2004, 162.)

Tiedotuksella parannetaan työilmapiiriä ja poistetaan epävarmuutta liittyen yrityksen sisäisiin prosesseihin. Sillä lisätään avoimuutta ja tasa-arvoista ilmapiiriä. Yrityksen sisäinen markkinointi on suunnitelmallinen keino henkilökunnan ajan tasalla pitämiseksi. Sen avulla johto ja esimiehet varmistavat liikeidean ja markkinointisuunnitelman toteutumisen. Henkilökunta pysyy säännöllisen tiedottamisen johdosta tietoisena yrityksen toiminnasta ja tavoitteista, sekä omaan työhön liittyvistä asioista. Henkilökunnan pitää tietää mitä asiakkaille tarjotaan, miten mainostetaan ja miksi tuotteet ovat ostamisen arvoisia. Työntekijät ovat parhaita mahdollisia markkinoijia myös työaikansa ulkopuolella. Tyytyväiset työntekijät, joilla on ajankohtainen kuva yrityksen tuotteista ja toiminnasta ovat yrityksen suurin voimavara. (Bergström & Leppänen, 176.)

5.6 Imagon luominen

Imagolla tarkoitetaan ihmisten käsitystä ja mielikuvaa yrityksestä ja sen tuotteista. Lähtökohtaisesti ihminen, joka ostaa ensi kertaa, tekee sen mielikuvien, tuntemusten ja asenteiden perusteella. Nämä mielikuvat ovat syntyneet vähintään välikäden kautta, kuten lehtiartikkeleiden, nettisivujen, suosittelijoiden tai mainosten perusteella (Rope 2011, 52.)

Imagon luominen on prosessi, jossa

1. päätetään imago, jota lähdetään rakentamaan
2. määritetään tavoiteimago
3. määritetään tapa ja tyyli, jolla tavoiteimagoa lähdetään pitkäjänteisesti tavoittelemaan

Markkinointimielessä tuote on tunnepohjainen mielikuva, joka asiakkaalle luodaan. Siihen vaikuttaa markkinoinnin sisältö kuten tuotteen nimi, teema, värit ja viestisanomat. Markkinoinnin sisällön kautta luodaan sisältö mielikuvalle eli imagolle, joka koostuu mm. laadusta, tyylistä ja karismaattisuudesta. (Ropa 2011, 59. kuvio.)

Brändituotteeksi pääseminen edellyttää hyvää tunnettavuutta ja yleisesti myönnetyn hyvän maineen. Merkkituotteesta voi saada aikaan brändituotteen 5-10 vuodessa, mutta siihen pääseminen vaatii jopa kymmenien vuosien systemaattisen ja pitkäjänteisen työn. (Rope 2011, 55.)

6 CASE MUSTIALA 2014

Mustialan kotieläinpihalla pääosassa ovat eläimet ja toimintaa alettiin kehittää keväällä 2013 ja uudelleen kevätkaudella 2014 (Liite 4). Ydintuotteeksi valittiin vierailu kotieläinpihalla. Palvelu sisälsi sisäänpääsyn kotieläinpihalle, jossa eläintenhoitajat ja toiminnan ohjaajat opastivat vierailijoita kohtaamaan maatilan eläimiä niiden luontaisessa elinympäristössä. Ydintuotteen ja miljöön ympärille muokattiin maatilakierros, kerhopäivät sekä viikonlopputapahtumia kotieläinpihalla. Tuotteen keskiössä olivat kotieläinpihan eläimet ja Mustialan maalaismaisema. Näiden ympärille koottiin helposti räätälöitävä tuote yksittäisiä vierailijoita ja isompia ryhmiä varten.

Mustialan kotieläinpihaa perustettaessa tiedostettiin projektin olevan keiluperäinen. Tarkoituksena oli luoda pohja valmiille palvelutuotteelle, joka kehitettiin ja testattiin vuosien 2013 ja 2014 aikana. Kausi 2014 toteutettiin suurimmalta osin opiskelijatyönä, jolloin kulut pysyivät kohtuullisina ja opiskelijat saattoivat keskittyä tunnettavuuden ja markkina-arvon luomiseen.

Eläimet valittiin kotieläinpihan liiketoimintasuunnitelman mukaisten arvojen ja imagon pohjalta. Kävijöille haluttiin esitellä yleisimpiä tuotantoeläimiä, joita Suomesta löytyy ja tarjota elämyksiä eläinten läsnäolosta. Suunnitelmavaiheessa kesyt eläimet valittiin tilan vetonauloiksi. Kesyyntyäkseen eläimet vaativat koulutusta, läsnäoloa ja paljon positiivisia kohtaamisia.

6.1 Toiminnan testaus: päiväkotipäivä 2013

5.6.2013 järjestettiin tammelalaiselle päiväkodille kahden tunnin maatalaivierailu Mustialan vanhan navetan ympäristössä. Kävijöitä tapahtumassa oli 35 lasta ohjaajineen. Päivän aikana lapset pääsivät tutustumaan Mustialan navettaan ja sen pihapiiriin. Navetan pihamaalla järjestettiin hepparatsastusta ja nuoret sonni-pojat tuotiin lasten ihmeteltäväksi pihalle aitaukseen.

Päiväkodissa oli ollut teemana vesi, joten tähän liittyen tuotiin ulos saaveihin lehmän päivässä juoman veden määrä. Pihalle tuotiin nähtäväksi myös erilaisia rehuja, joita lehmät ja vasikat syövät. Navetalla tutustuttiin lehmien kotiin, lypsyasemaan, navetan koneisiin ja vasikoihin. Ihmetystä herätti kuinka nopeasti vasikat syntymän jälkeen nousevat jaloilleen ja muuttavat omiin oloihinsa. Pientä nyripistelyä aiheuttivat navetan tuoksut sekä karpäset, jotka luonnollisesti kuuluvat kesään ja myös navettaan. Navettakissa haki rapsutuksia vuorollaan jokaiselta tulijalta ja erityisesti poikien huomiota kiinnittivät suuret rehunjakolaitteet.

Tapahtumassa haettiin kokemusta ryhmien toiminnasta ja tarkoituksena oli saada käsitys ajantarpeesta ja lasten kiinnostuksen kohteista. Tapahtumasta kävijät antoivat positiivista palautetta ja vahvistuksen, että tällaiselle toiminnalle olisi kysyntää myös jatkossa. Tapahtuman kokemusten perusteella luotiin projektisuunnitelma päiväkotipäivien järjestämiseksi.

6.2 Palvelutuotteena elämysmatka eläinten kotiin

Keväällä 2014 valmistui kotieläinpiha ja eläimet pääsivät muuttamaan uusiin tiloihin. Ydintuote vierailu kotieläinpihalla suunniteltiin siten, että sen saattoi toteuttaa yksittäiset asiakkaat ja ryhmävieraat huomioiden.

Kotieläinpihalla vieraili monenlaisia ryhmiä, perheitä ja yksittäisiä matkailijoita. Kesän aikana kotieläinpihalla vieraili 1100 kävijää. Vierailun kesto vaihteli 20-45 minuuttiin, aurinkoisina päivinä kävijät viihtyivät selkeästi kauemmin kuin kylminä ja sateisina aikoina. Kävijät toivotettiin tervetulleiksi ja heille esiteltiin kotieläinpihan tausta ja eläimet. Ohjaajat päästivät kävijät tarhoihin, neuvoivat eläinten ruokinnassa, lähestymisessä ja valvoivat yleisesti vierailun turvallisuutta. Kävijöitä kiinnostivat perusasiat eläinhoidosta, maatalan toiminnasta, opiskelusta Mustialassa ja alueen historia. Vierailijat pääsivät osallistumaan erilaisiin hoitotoimenpiteisiin, kuten eläinten punnitseminen ja ruokintaan. Kävijöiden kanssa pohdittiin eläinten luontaisia taipumuksia, lempiherkkuja ja hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

Kesän ajan eläimet kasvavat ja oppivat uusia asioita, joten nähtävää riitti koko kauden ajan. Possut oppivat nopeasti kuinka istutaan ja hypitään matalia esteitä. Possujen kasvaessa yli 30-kiloisiksi ei possutarhaan menoa enää suositeltu perheen pienimmille, edes hoitajan ja vanhempien seurassa. Possuja pääsi ruokkimaan ja silittelemään vierailuaikoina aitojen väliltä (kuva 8).

Kuva 8. Possutarhassa kulkeva sähkövirta katkaistiin vierailuaikoina. Kävijöitä muistutettiin kuitenkin, että sähkölangassa kulkee normaalisti virta.

Lampaita sai ruokkia pellolta löytyvillä eväillä ja lasten kanssa harjoiteltiin tunnistamaan eläinten suosikkikasveja. Kävijöille kerrottiin lampaiden ruokavaliosta ja muistutettiin, ettei leipä kuulu normaaliin ruokavaliioon.

Vierailuaikoina eläimet kutsuttiin lautatarhoihin. Tarhassa vasikat saivat päivittäisen väkirehun ja lampaat kuivaa heinää. Lampaat tottuivat nopeasti vierailijoihin ja tulivat mielellään rapsuteltaviksi myös laitumella ollessaan. Lampaat ja vasikat laidunsivat yhdessä samalla niityllä, jonne kävijät pääsivät yhdessä hoitajien kanssa tapaamaan eläimiä. Vasikat totutettiin

riimuun ja kävijät saivat kokeilla vasikan talutusta aidatulla pihalla, vasi-koita pääsi myös harjaamaan ja rapsuttelemaan.

Tipusten kasvettua kanasiksi saivat ne kulkea vapaasti pihamaalla. Päivän viimeiset kävijät pääsivät kokeilemaan kanojen paimennusta takaisin kotipesään. Tiput osoittautuivat pihan suosituimmiksi eläimiksi yhdessä kani-
en kanssa. Tipuja pääsi ruokkimaan ja punnitsemaan sekä pitämään sylissä yhdessä hoitajan kanssa. Haudontaa kokeiltiin kahdesti ja hedelmöittyneitä munia päästiin tutkimaan taskulampun kanssa. Molemmissa erissä esiintyi yhdellä tipulla ns. sammakkojalat, joiden hoitamiseksi tipun jalkoja vahvistettiin teippien avulla. Kävijät pääsivät näkemään myös aitoja hoitotoimenpiteitä. Molemmat tiput toipuivat täysin muutamassa päivässä.

Kotieläinpihan paimenkoiria olivat edustamassa hoitajien koirat. Koirat oppivat kesän aikana peruspaimenen tehtäviä ja auttoivat hoitajia eläinten siirroissa ja pihan vahteina. Koirat olivatkin monen suosikki ja erityisesti isät poikineen tuntuivat innostuvan pallopeleistä koirien kanssa.

Osa lapsista kertoi alkuun pelkäävänsä eläimiä, johon reagoitiin välittömästi pitämällä kaikki eläimet omissa tarhoissaan. Moni arempikin lapsi rohkaistui koskettamaan ja ruokkimaan eläimiä aitojen takaa.

6.2.1 Mustiala-kierros

Aikuisista koostuville ryhmille tarjottiin ensisijaisesti opastettu kierros maatilaympäristössä, jonka lopuksi vierailtiin kotieläinpihalla. Kävijöitä kiinnosti suuresti maatalon, rakennusten ja oppilaitoksen historia, mutta myös tämän päivän toiminta. Agrologin perusopintoihin kuuluu myös Mustialan historia, joka antaa valmiudet opastointiin. Museoharjoituksen ja luento- ja kirjallisuuden opastuksella pystyy asiakkaille kertomaan katkelmia alueen pitkästä historiasta.

Mustiala on vuonna 1840 perustettu maatalousoppilaitos ja siten ensimmäinen laatuaan Suomessa. (Tuorlahti 1943, 7) Nykyisistä vanhoista rakennuksista suurin osa onkin rakennettu niihin aikoihin. Rakennuksista esimerkkinä Gamla Korridoren eli Vanhala, joka on rakennettu vuonna 1839. Muita kiinnostavia kohteita olivat vanhan päätilan tallirakennus vuodelta 1883 sekä entinen johtajan asuinrakennus. Eläimistä innostuneet olivat myös kiinnostuneet vanhasta navetasta ja sen historiasta.

”Jollei tulipalo hävitä näitä vanhoja rakennuksia, saattavat ne palvella Mustialan oppilaitoksia ja tilaa vielä hyvinkin kauan.” (Tuorlahti 1943, 16).

6.2.2 Asiakas palaute

Asiakaspalautteen saaminen kirjoitetussa muodossa osoittautui haastavaksi ja ihmiset mielellään antoivat palautteensa suoraan ohjaajalle lomakkeiden täytön sijaan. Tekemämme tyytyväisyyskyselyt netin kautta eivät saaneet vastakaikua. Ohjaajien onkin hyvä ottaa palautteet vastaan suullisesti

ja kirjata päivän päätteeksi päiväkirjaan. Tämä ei poista sähköisen palaute-lomakkeen hyödyntämistä perinteisen rinnalla.

Palaute eläimistä, miljööstä ja ohjaajista oli hyvin positiivista. Asiakkaat toivoivat lisää aukioloja, leikkialuetta ja kahvia, näihin toiveisiin voidaan toivottavasti tulevina kausina paremmin vastata.

Usein kuultuja kommentteja olivat:

- Kaikki oli parasta
- Tosi hyvä
- Lisää tällaista
- Lähellä ja lapset tykkää
- Ei tää oo vaan lasten juttu, aikuiset tykkää kanssa
- Hienoa, että eläimiä pääsee ruokkimaan ja koskemaan

Tieopastukseen toivottiin parannusta, jota yritettiin kylteillä parantaa. Kotieläinpihan osoitetta ei löydetty paikantimen avulla, joten tämä aiheutti harmia osalle kävijöistä. Näkyvämmät ja pysyvämmät kyltit toimisivat paremmin. Lisäksi kotieläinpihalle tulevat ihmiset pitäisi opastaa käyttämään vain yhtä reittiä.

6.3 Tapahtuman järjestäminen osana markkinointia

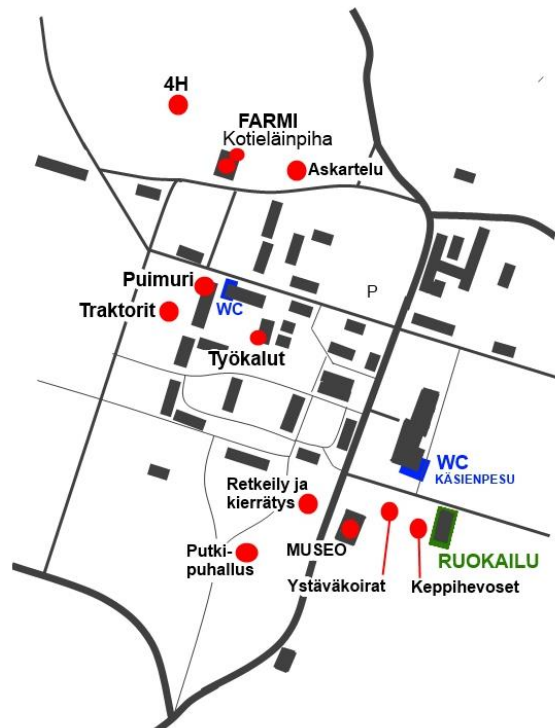
Ensimmäisen kauden ongelmana on huono tunnettavuus, joten tätä parantaaksemme lähdimme ideoimaan tapahtumaa, jonka avulla saisimme suoran kontaktin alueen asukkaisiin ja erilaisiin alueella toimiviin ryhmiin. Tapahtuman ja siinä jaetun esitteen avulla pystyimme tavoittamaan suuren määrän kohderyhmään kuuluvista lähialueen asukkaista. Tapahtuma koettiin myös hyväksi keinoksi luoda uusia kontakteja muihin lähialueen toimijoihin ja oppilaitoksiin.

6.3.1 Farmirieha 2014

Farmirieha oli kolmepäiväinen tapahtuma (Liite 5), joka aloitti kotieläinpihan kevätkauden ja toimi samalla avajaistapahtumana uudelle kotieläinpihalle. Tapahtuma järjestettiin lähialueen päiväkotit- ja koululaisryhmille, jotka päivän aikana kulkivat luonto- ja maatila-aiheisilla rasteilla (liite 6). Rastien järjestäjiksi saatiin paikallisia yhdistyksiä ja yrityksiä (kuva 9), päivä sisälsi myös ruokailun. Yhdessä päivässä Mustialan alueella (kuva 2) kulki neljästä kuuteen ryhmää, joista jokaisella oli oma ohjaajansa.

Kuva 9. Rastien teemat liittyivät maaseutuun ja luontoon.

Kuvio 2. Farmiriehan karttakuva 14.5.2014

Farmiriehaan osallistuneet tahot olivat Tammelan kunta, Hämeen luontokeskus, Korteniemen perinnetila, Erärenki, Forssan ammatti-instituutin opiskelijaryhmä, Tammelan 4H sekä Forssan kaverikoirat. Rastit olivat järjestäjiensä näköiset ja niissä kunnioitettiin luonto- ja perinne-teemaa, esimerkiksi Hämeen luontokeskuksen ja Korteniemen perinnetilan yhteisrasti, jonka teemana oli roskaton retkeily (kuva 10). Mustialan maatalousmuseo oli avoinna yhtenä päivänä ja ryhmiä vastaanottamassa ja historiasta kertomassa oli paikalla HAMK Mustialan opiskelijoita. Ruokailun lähiruokateemalla järjesti Forssan aikuiskoulutuskeskuksen opettaja oppilasryhmänsä kanssa (kuva 11). Agropit Osk sekä 4H osallistuivat tapahtumaan paitsi järjestäjinä myös ryhmänohjaajina.

Kuva 10. Hämeen luontokeskuksen ja Korteniemen perinnetilan luontoretkeily-rastilla pohdittiin menneitten aikojen retkeilyjen repun sisältöä.

Kuva 11. Ruokailun ladolla järjestivät Faktian aikuisopiskelijat

Rastit suunniteltiin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa ja ryhmänohjaajat opastivat ryhmänsä rastilta toiselle kertoen samalla Mustialan historiasta ja nykypäivästä. Maatila-aiheisia rasteja olivat mm. navetta, konehallit sekä kotieläinpiha. Navetalla päästiin näkemään millainen on pihatto ja lypsyasema. Lapsia kiinnostivat erityisesti pienet vasikat ja yllättävää kyllä pienet tehtävät kuten ruokintapöydän lakaisu ja rehun jako. Konepihalla oli kaksi rastia, toisessa päästiin näkemään konehallin koneet ja traktorin ja puimurin hytti. Toisella rastilla yhdistettiin eri elementtejä toisiinsa, esimerkiksi vasara ja naulat, talikko ja olki. Alueella oli nähtävillä runsaasti erilaisia maatalouskoneita (kuva 12).

Kotieläinpihalla nimettiin eläimiä, keskusteltiin eläinten tavoista ja tarpeista, kaneja pääsi ruokkimaan ja yhtenä huipennuksena vasikat laskettiin ensimmäistä kertaa ulkotarhaan. Pihassa pääsi näkemään myös mehiläisten hoitoon liittyviä tarvikkeita ja materiaaleja (kuva 13). Farmipihalla toimi vararastina kasvimaarasti, jossa lapset saivat kylvää lasten ja eläinten lempikasviksia, yrttejä ja salaatteja. Itse tapahtumassa rastia tarvittiin vain yhden ryhmän kohdalla. Kasvimaalle saatiin tämän johdosta kylvet-

tyä herneitä, salaatteja ja porkkanaa. Kesän aikana kävijät saivat syöttää satoa kotieläinpihan eläimille. Kasvimaan suojaaminen eläimiltä ja rikkaruohojen kitkeminen voisivat mahdollisesti parantaa sadon määrää tulevaisuudessa.

Kuva 12. Nähtävillä oli erilaisia maatalouteen liittyviä työkoneita.

Kuva 13. Farmilla pääsi tutustumaan mehiläisten hoitoon ja siihen liittyviin tarvikkeisiin.

Tapahtuman lopuksi kävijöille jaettiin Farmilla-lehti, jolla esiteltiin kotieläinpihan ja Farmiriehaan osallistuneiden tahojen toimintaa. Lähialueelta tulleet ryhmät jatkoivat kävellen takaisin päiväkodille ja kauempaa tulleet olivat järjestäneet ryhmilleen bussikuljetuksen.

6.3.2 Asiakaspalautte tapahtumasta

Ohjaajien tehtäväksi annettiin tapahtuman aikana kerätä huomioita ja kommentteja koskien asiakaspalautetta erilliseen lomakkeeseen, joka yhdistettiin ohjaajien lukujärjestykseen. Asiakkaat antoivat palautetta mielellään, mutta jostain syystä kommenttien kirjoittaminen paperille ei ollut edes ohjaajille kovin mieluista puuhaa. Tapahtuman jälkeen asiakkaille lähetettiin netissä täytettävä asiakaspalautelomake, mutta tämäkään ei saanut

innostunutta vastaanottoa. Päiväkodit laittoivat sen sijaan kirjallisen palautteensa sähköpostiin.

Kävijöiltä kysyttiin mikä oli paras rasti, suosikkieläin, mikä oli tylsää ja mitä jäi puuttumaan. Suosikkirastiksi osoittautui odotetusti kotieläinpiha, mutta myös muut rastit saivat kiitosta. Museorastilla olisi viihdytty kauemminkin, samoin konepihalla ja ainoastaan kaverikoirarastille olisi toivottu enemmän asiaa. Tylsää rasteja ei ollut, ruokaa ja ruokailun järjestämisestä keuhuttiin. Lasten suosikkieläimiä olivat ehkä hieman yllättäen kanit ja tiput. Koirat miellettiin liian tavallisiksi ja suosituimpia olivatkin perusmaatilaneläimet, kuten possut ja vasikat. Ryhmän ohjaajat saivat kiitosta lasten ja hoitajien huomioimisesta.

Sähköpostin kautta tulleet palautteet tukivat kentällä kerättyä palautetta ja antoivat lisäksi hyviä parannusehdotuksia. Palautetta annettiin ohjaajien toiminnasta, tapahtuman onnistumisesta, ympäristöstä, rasteista ja ruokailusta.

”Lapset tykkäsivät päivästä kovasti ja meillä oli niin ihana ohjaaja, että sellitti lapsille kovasti kaikista koneista ja auttoi lapsia kyytiin. Ja tärkeintä että oli kiireetön tunnelma. Ruokailussa tämä Sami haki kaikille lapsille ruuat joten hoitajatkin saatiin iso apu hänestä :)”

- Päiväkotiryhmä Tammelasta

Päiviin sisältyi runsaasti kävelyä, joten kävelymatkat olivat pienimmille (alle kolmevuotiaille) pitkäköjä, mutta vastaavat kokivat myös, että alueella on helppo kulkea myös rattaiden kanssa.

”Sopivan lähellä, helppo liikkua myös rattaitten kanssa, mukavat asialliset ohjaajat, mielenkiintoista nähtävää lapsille ja hyvä ruoka mukavassa ympäristössä!”

- Päiväkotiryhmä Tammelasta

Ruokailu ladolla koettiin mieluisaksi ja ruoka oli hyvää, osa ryhmistä koki ladon kylmäksi. Kolmen päivän aikana säätila oli ulkoilmatapahtuman kannalta suotuinen. Sääolot vaihtelivat pilvisestä puolipilviseen, tyyntä, mutta myös aurinkoa nähtiin jokaisena päivänä. Lämpötilat vaihtelivat +8 ja +14 välillä.

Tapahtumassa jaettu Farmilla-lehti sai kiitosta myös kotiväeltä. Kävijät ohjaajien kertoman mukaan lapsista aikuisiin innostuivat matkamuistosta.

6.3.3 Projektiryhmän arvio tapahtumasta

Tapahtuma sujui kaiken kaikkiaan oikein hienosti. Projektiryhmä ei ollut aiemmin toteuttanut näin laajaa tapahtumaa, joka kestäisi useamman päivän, joten moni asia olisi voinut mennä pieleen. Haasteeksi koettiin aikatauluttaminen koskien suunnitteluvaihetta, markkinointia ja myyntiä. Viiden kuukauden suunnittelu ja toteutus aika näinkin laajalle projektille on auttamattomasti liian vähän.

Tiedottaminen laahasi ajoittain hieman jäljessä ja tämä lisäsi ohjaajien ohjeistuksen tarvetta tapahtumapäivänä sekä lisäsi viimehetken yhteydenottoja asiakkaille. Tapahtumapäivänä yksi ihminen vastasi juoksevista asioista, kiersi rasteja mahdollisuuksien mukaan, järjesti kahvitusta yms. Näin isossa tapahtumassa pitäisi olla kaksi ihmistä hoitamassa näitä asioita, tällöin aikaa jäisi paremmin myös markkinointipuolen tehtäville (valokuvaus, some ja raportointi).

Rastien aikataulutus onnistui melko hyvin, pari rastipaikkaa osoittautui odotettua suositummaksi (museo ja koneet) ja näille aikaa olisi voinut antaa enemmänkin. Päivän pituus voisi pienempien kohdalla olla vähän lyhyempi, jotta jaksaisivat paremmin kiertää ja keskittyä rastien toimintaan.

Viimeisenä päivänä ryhmien kiertoreiteissä ilmeni sekaannuksia, kun ryhmien aikatauluja oli asiakkaan toimesta muutettu ilman, että tapahtumanjärjestäjiä informoitiin. Ohjaajien oma-aloitteisuus ja päättelykyky joutuivat koetukselle, mutta tilannetta korjattiin lennossa ja ryhmille luotiin uudet kiertoaajat, joilla päällekkäisyydet saatiin minimoitua. Tästä opineena; ohjaajien tulisi saada tarkemmat tiedot vetämistään ryhmistä. Päivän ohjelma tulee käydä läpi ryhmän kanssa ennen maastoon siirtymistä.

Projektiryhmä oli tyytyväinen yhteistyökumppaneihin ja rastien teemat tukivat toisiaan. Yhteistyötä toivottaisiin lisää eri ammattikorkeakoulujen ja ammattioppilaitosten kesken. Tapahtuman suunnittelussa olisi hienoa saada mukaan esimerkiksi pedagogiikan opiskelijoita.

6.4 Toiminnan turvallisuus

Ympäristön ja toiminnan järjestämisessä on huomioitava myös turvallisuusnäkökulma. Turvallisuuden suunnittelussa huomioidaan turvallisuuden vaikuttavat seikat kuten ympäristö, reitit, rakenteet, ohjaajien koulutus sekä lain vaatimukset.

Pelastuslaki (468/2003 8 §) velvoittaa rakennuksen haltijalta pelastussuunnitelman, mikäli rakennuksissa on työntekijöitä ja asiakkaita samanaikaisesti vähintään 30. Ensiapuvalmius on pidettävä yllä ensiaputaitoisella henkilökunnalla sekä asianmukaisilla ensiaputarvikkeilla ja toimintaohjeilla hätätapauksessa. (Aluehallintovirasto 2011, 52.)

Tapahtuman järjestäminen vaatii oman pelastautumis-, ja turvallisuus-suunnitelman mikäli tapahtumaan osallistuu kerralla vähintään 200 henkilöä, tapahtumassa käytetään avotulta, ilotulitteita tai tapahtuma aiheuttaa luonteeltaan vaaraa osallistujille. (VNa 407/2011 3 §)

6.4.1 Varoitukset

Ohjaajien ja eläintenhoitajien tehtävänä on huolehtia, että kävijät noudattavat kotieläinpihan sääntöjä (Liite 1), mutta tämän lisäksi vaaranpaikat täytyy ilmaista myös kylttien avulla. Kotieläinpihan kävijöitä ja ohikulki-

joita varoitettiin kyltein, joilla kiellettiin eläinten ruokkiminen, varoitettiin nokkosista sekä sähkölangoissa kulkevasta sähkövirrasta. Kyltit täytyy sijoittaa näkyville paikoille, jotta niiden avulla voitaisiin ennaltaehkäistä vaaratilanteita. Kylteissä olisi hyvä olla tekstin lisäksi myös kuva, jotta myös perheen pienimmät osaisivat varoa vaaranpaikkoja.

6.4.2 Eläimet

Kotieläinpihan eläimet olivat tottuneet ihmisiin, ääniin ja erilaisiin tilanteisiin, mutta siitä huolimatta oli niiden luontainen käyttäytyminen huomioitava. Kuumalla ilmalla eläimiä vaivasivat lämmön lisäksi myös kärpäset, tällaisina päivinä hoitajien tehtävänä oli huolehtia turvallisuudesta eikä kävijöitä päästetty tarhoihin, mikäli eläinten levottomuus antoi aiheita huoleen. Eläimille haluttiin myös taata mahdollisuus halutessaan olla rauhasa. Eläimen nukkuessa kävijöille voitiin kertoa kuinka tärkeää osa uni on osana kasvua. Eläinten syöttäminen oli suosittua vierailijoiden keskuudessa. Porkkanoiden, omenien ja leivän liika syönti ei ole hyväksi eläimille, joten jotta vältettäisiin ylisyöttäminen tuli päivittäiset herkut punnita ja suosia villivihanneksia leivän ja hedelmien sijaan.

6.4.3 Ohjaajan ja eläintenhoitajan vastuu

Eläintenhoitajan tulee tuntea eläimensä ja osata kertoa milloin mikäkin eläin on jätettävä rauhaan. Luomalla eläimille turvallisen ympäristön ovat ne stressittömiä ja tulevat ihmisten lähelle omasta tahdostaan ja luottavaisin mielin. On huomioitavaa, että vain harvat kävijöistä ovat aiemmin olleet tekemisissä kotieläinten kanssa ja heitä tulee opastaa eläinten kanssa toimimiseen. Miten eläimiä lähestytään, huutamisen ja juoksemisen välttämisestä on syytä muistuttaa jo ennen kuin vierailijat ehtivät piha-alueelle.

Mustialassa kasvatetaan myös mehiläisiä, joten huolimatta mehiläisten säyseästä luonteesta on syytä kiinnittää niihin huomiota. Monet kävijät kokivat mehiläisten kasvatuksen hyvin mielenkiintoiseksi ja kävivät mielellään myös katsomassa pesiä. Heinäkuu 2014 oli hyvin kuuma, mistä johtuen monet mehiläiset ajautuivat kotieläinpihan juoma-altaiden liepeille. Mehiläisistä päästiin lopulta eroon, kun pesien lähelle tuotiin omat vesiasiat ja kotieläinpihan vesialtaat siirrettiin uusiin paikkoihin. Ihmisiin kohdistuneita mehiläisen pistoja ei tietävästi kesän aikana koettu, mutta kuumimpaan aikaan ne vaivasivat erityisesti ankoja.

Sairastapauksia valitettavasti aika ajoin sattuu, näin myös Mustialan kotieläinpihalla, joten on erityisen tärkeää, että ohjaajilla ja hoitajilla on ensiaputaidot ajan tasalla. Hoitajan vastuulla on tarvittaessa paitsi ihmisiin myös eläimiin liittyvä ensiapu.

6.5 Toiminnan järjestäjää koskeva lainsäädäntö

Osuuskunta, joka työllistää eli antaa vastikkeellista työtä jäsenilleen on velvollinen noudattamaan yrityksiä koskevaa lainsäädäntöä koskien työ-

terveyttä, pakollisia työnantajamaksuja sekä vakuutuksia. Työturvallisuuslaki ja ympäristönsuojelu kuuluvat osaksi vastuullista toimintaa. Palveluntarjoajan vastuulla on noudattaa annettuja ohjeistuksia ja suosituksia viihtyisän ja ympäristöystävällisen työpaikan ja toiminnan takaamiseksi.

6.5.1 Työnantajan velvollisuudet

Osuuskunta on velvollinen järjestämään työntekijöilleen työterveyshuollon. Tämän avulla työntekijöitä suojellaan mahdollisista työstä johtuvista terveysvaaroista ja -haitoista (TTH 2:4 §) Työnantaja ja työterveyspalveluiden tuottaja tekevät tästä kirjallisen sopimuksen sekä työpaikan olosuhteisiin perustuvan toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelmassa määritellään yleiset tavoitteet ja tarpeet, sekä niistä johtuvat toimenpiteet. (TTH 3:11 §) Työterveyshuollon kustannuksiin voi hakea korvauksia Kelalta, jopa 60 % kustannusten enimmäismäärästä (Kela 2015).

Lakisääteisiä työnantajakuluja, jotka työnantaja maksaa palkan yhteydessä ovat eläkevakuutusmaksut, työttömyysvakuutusmaksu, työtapaturmavakuutus sekä sosiaaliturvamaksu. (Tärkeitä lukuja 2015). Yritykselle pakollinen vakuutus on myös vastuuvakuutus, joka antaa yritykselle suojaa mahdollisen vahingonkorvausvelvollisuuden varalta. (HE 153/2010 vp. 1) Toiminnan vastuuvakuutuksella katetaan toiminnan aikana mahdollisesti tapahtuvat onnettomuudet ja rikkoutumiset. Oikeusturvavakuutus kattaa kulut mahdollisista asianajaja- oikeudenkäyntikuluista, jotka ovat aiheutuneet yrityksen toiminnasta.

6.5.2 Verotus

Arvonlisävero on kulutusvero, joka sisältyy kaikkiin tuotteisiin ja palveluihin. Tämä on ns. läpikulkuvero, jonka asiakas maksaa ja yritys tilittää verottajalle. Useimmissa tavaroissa ja palveluissa veron osuus on 24 %, kulttuuri- ja viihdepalvelujen sisäänpääsyssä veron osuus on 10 %. (Arvonlisäverotus 2013.)

Osuuskuntien saama tulo verotetaan tuloverona kuten osakeyhtiössä, verotus ei kuitenkaan vaikuta jäsenten verotukseen. Yhteisöjen tuloveroprosentti vuonna 2014 oli 20 prosenttia. Tuloveron määrä saadaan, kun veronalaisista tuloista vähennetään vähennyskelpoiset menot. Jos tulot ovat suuremmat kuin menot, yrityksellä on verotettavaa tuloa. (Tuloverotus - osakeyhtiö ja osuuskunta 2015.) Kotieläinpihalla vähennyskelpoisia menoja ovat esim. rehut, kuivikkeet, eläinlääkärikulut, vuokrat, hoitotarvikkeet, työterveys, tuotannon ja markkinoinnin kehittämiskulut ja poistot.

6.6 Kehittäminen

Toimintaa täytyy kehittää ja uudistaa kaiken aikaa. Ideoita ja innovaatioita syntyy ja kehittyy omien kokemusten kautta. Projektin rajallinen kesto hillitsi suurimpia suunnitelmia tulevaisuudelle eikä siten kaikkea voitu toteuttaa käytännössä. Pöytälaatikkoasteelle jäi useampi idea, yksi niistä on ajatus luontopolusta: ”elämyspolku eläinten jäljillä”. Luontopolku kulkisi

laitumen laitoja, eläinten luomaa polkua pitkin ja matkan varrelta löytäisi infoa eläinten merkityksestä laidunalueelle.

Kävijät toivoivat leikkialuetta kotieläinpihan alueelle. Tähän toiveeseen leikkialueesta pystyisi helposti ja edullisesti vastaamaan rakentamalla pihalle kierrätysmateriaalista leikkialueen. Kuvassa 14 on esimerkki vanhojen renkaiden hyödyntämisestä. Leikkialueen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida lakiin perustuvat määräykset ja velvoitteet turvallisuuden liittyen.

Kuva 14. Leikkialue kierrätysmateriaalista. Long&Scott Farms, Orlando, Florida.

Green care-toiminta on saanut jalansijaa Suomessa ja tulevaisuudessa voisi kotieläinpiha toimia alustana myös tällaiselle toiminnalle. Luontohoivan palvelut ovat kuntien järjestämisvastuulla ja monesti edellyttävät yrittäjältä sosiaali- tai terveysalan koulutusta tai vaihtoehtoisesti kiinteää yhteistyötä koulutettujen toimijoiden kanssa. (Greencare toimintaa rahoitetaan maaseuturahoituksella 2013.) Toiminnan mahdollistaminen vaatisi uusien verkostojen ja suhdetoiminnan luomista alan osaajiin.

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Mustialan kotieläinpihan rakentaminen ja toiminnan suunnittelu aloitettiin tammikuussa 2014. Kevään aikana suunniteltiin eläintilat ja eläinten hoitojärjestelyt, toimitettiin viranomaisten vaatimat ilmoitukset sekä kunnostettiin ja rakennettiin kotieläinpiha rakennusryhmien avustuksella. Lisäksi kevään aikana suunniteltiin, markkinoitiin ja organisoitiin lasten Farmirieha-tapahtuma, joka toteutettiin toukokuussa 2014. Varsinaisessa projektiryhmässä oli kaksi henkilöä ja taustatukena olivat muut osuuskunnan jäsenet. Tiimityöskentely sujui mutkattomasti molempien projektivastaavien keskittyessä tavoitteiden suorittamiseen koko projektin ajan.

Kotieläinpihan perustamiseen liittyvien asioiden selvittely vaati yllättävän paljon työtä. Eläintilojen suunnittelussa apuna oli monipuolinen työkokemus eläinten hoidosta. Kotieläinpihan pohjapiirustuksista tehtiin useita versioita, mutta se kannatti; lopputulos on onnistunut. Kotieläinpihalla toimii niin eläinliikenne kuin ihmisliikennekin. Tulevaisuutta ajatellen tarhat ja karsinat ovat monelle eläimelle sopivia ja tarhoja on mahdollista rakentaa lisää ja sisäpihaa laajentaa.

Eläinten hoidossa ei tullut yllättäviä asioita vastaan käytännön toteutuksessa, koska projektiryhmällä oli hyvät pohjatiedot eri eläinlajeista. Toimintaa aloittaessa pohdittiin tartuntatautien riskejä, kun eri eläinlajeja yhdistetään ja eläintiloissa vierailee paljon ihmisiä. Tartuntataudeilta vältyttiin, joskin muutama sairastapaus mahtui kesäkauteen.

Aikataulu oli ajoittain liian tiukka. Tapahtuman järjestämiseen ja kesäajan toiminnan suunnitteluun olisi kaivannut enemmän kuin viisi kuukautta, vaikka molempien suunnittelu tuki toisiaan ja pohjalla oli kevään 2013 suunnitelmat päiväkotipäiville. Toiminnan suunnitteluun ja rakentamiseen varattu aika oli lyhyt, josta johtuen monia toimintaan vaikuttavia päätöksiä piti tehdä hyvin nopealla aikataululla. Vaikka tapahtuman järjestämisessä ja kesänäikaisissa toiminnoissa onnistuttiinkin melko hyvin, olisi pohjatyölle kaivattu enemmän aikaa.

Toiminnan yksityiskohtainen dokumentointi olisi edellytys toimivalle konseptille ja tämä osoittautuikin yhdeksi kehityskohteeksi. Kokouskäytäntöjen järjestelmällisellä noudattamisella kaikissa projekteihin liittyvissä palaverissa olisi voinut helpottaa kirjallisen dokumentoinnin ylläpitämistä. Suullisen asiakaspalautteen kerääminen osoittautui yhdeksi parhaimmista keinoista kehittää toimintoja ja näiden järjestelmällinen kerääminen olisi myös voinut olla tehokkaampaa. Palautetta voisi kerätä sosiaalisen median kautta, esimerkiksi järjestämällä kilpailun Facebookissa, mihin asiakkaat lähettäisivät omia kuvia ja videoklippejä.

Keväällä määritetyt kävijätavoitteet kesäkaudelle täyttyivät loppukesästä. Periteinen vierailu kotieläinpihalla nousi yllättäen suosituimmaksi tuotteeksi, vaikka kesän toimintaan suunniteltiin myös eläinleirejä ja -kerhoja. Vierailijoiden määrään huomasimme vaikuttavan erityisesti aurinkoisesta säästä, heinäkuun lomaviikkojen sekä suoramarkkinointiesitteen jakamisen. Parhaiten näkyvyyttä saatiin Farmirieha-tapahtumalla ja lehtiartikkeleilla. Myös blogin herättämä kiinnostus ylitti odotukset ja tämän kaltainen tapa markkinoida tarinoiden kautta sai positiivisen vastaanoton. Valokuvat ja videot osoittautuivat hyväksi keinoksi saada laajasti positiivista näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Asiakaspalautteen mukaan kotieläinpiha on koettu mielenkiintoiseksi ja mukavaksi paikaksi kokonaisuudessaan. Toisinaan asiakkaan suusta kuuli, että markkinointi ei ole ollut kovin näkyvää, mutta tähän on ollut syynä pieni markkinointibudjetti. Seuraavalla kaudella kotieläinpiha on jo hiekan tunnetumpi paikallisten keskuudessa. Suomalainen maaseutu koetaan mielenkiintoiseksi, eläimet kiinnostavat kaikenikäisiä ja Mustialan kotieläinpihalla on mahdollisuus muodostua Mustialan vetonaulaksi.

Mielenkiinto työtehtäviin pysyi hyvin yllä koko projektin ajan, kun tehtäviä oli laidasta toiseen, eläinten hoidosta markkinointiin, ja lasten viihdyttämisestä viranomaisten säädösten tutkimiseen. Käytännön kautta oppiminen tuntui mielekkäältä, joskin tekemistä oli paljon ja vastuun määrä hidasti toisinaan vauhtia. Eläinten saapuminen keväällä oli eräänlainen välietappi alkukevään uurastuksen jälkeen. Kesän toiminta jatkui elokuun loppuun asti.

Työn lopputuloksena on kotieläinpiha, jolla on onnistuneesti testattu toimintamalli. Tätä pohjaa on mahdollista toteuttaa samankaltaisena tai sitä voi kehittää moneen suuntaan. Mustialan ympäristössä on hyvät puitteet toiminnan kehittämiseksi. Uudet opiskelijat ja AgriTeams-osuuskunnat voivat hyödyntää opinnäytetyön tietopakettia ja ensimmäisen kauden raportointia kehittäessään omaa liiketoimintaansa Mustialan kotieläinpihalla.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto: Pienympäristön tuloksen tekijänä. 2011. Työsuojeluoppaita ja -ohjeita. Osa 5.

Arvonlisäverotus 2013. Verohallinto. Viitattu 3.5.2015
https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Arvonlisaverotus

Balac, M, 2009. Ostajan opas myyjälle. Yrityskirjat oy.

Bergström, S & Leppänen, A, 2011. Yrityksen asiakasmarkkinointi. Helsinki: Edita Prima oy.

Eläinnäyttelyt, eläintarhat ja sirkukset. 2010. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 20.4.2015.
<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/elainsuojelu+pitopaikoissa/elainnayttelyt++elaintarhat+ja+sirkukset>

Eläinsuojelulaki 247/1996. 4.4.1996.

Eläinten merkitseminen ja rekisteröinti. 2014. Evira. Viitattu 21.4.2015.
<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/merkitseminen+ja+rekisterointi/>

Eläintaudit. 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 10.5.2015.
<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainten+terveys+ja+elaintaudit/elaintaudit/>

Greencare toimintaa rahoitetaan maaseuturahoituksella 2013. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Viitattu 1.5.2015 <https://www.elykeskus.fi/web/ely/aiheet>

Hinnoittelun ABC. 2005. TIEKE tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry. Viitattu 29.4.2015.
www.tieke.fi/download/attachments/3441972/HinnoittelunABC-opas.pdf

Hyvinvointi. n.d. Eläintieto.fi. Eläinten hyvinvointikeskus EHK. Viitattu 8.5.2015. <http://www.elaintieto.fi/hyvinvointi.aspx>

Komppula, R & Boxberg, M, 2002. Matkailuyrityksen tuotekehitys. Helsinki: Edita Prima oy.

Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje. 2010. Ympäristöministeriö. Viitattu 22.4.2015. <http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B06778792-4DFD-4354-8E61-823AE1524B99%7D/37512>

Kuusi hyvää syytä kehittää matkailua maaseudulla. Maaseutupolitiikka.fi. Viitattu 10.4.2015

[http://www.maaseutupolitiikka.fi/etusivu_\(vanha\)/verkostot/matkailu/lisatieoa_maaseutumatkailusta](http://www.maaseutupolitiikka.fi/etusivu_(vanha)/verkostot/matkailu/lisatieoa_maaseutumatkailusta)

Laitinen, K, 2007. Kilpailukykyä hinnoittelulla. Gummerus Kirjapaino oy.

Lammas - eläinsuojelulainsäädäntö koottuna. 2012. Evira. Viitattu 4.5.2015.

www.evira.fi/files/products/1342699437415_13.7_lammas_suomi.pdf

Lampaiden ja vuohien merkintä- ja rekisteröintiohje. 2014. Evira. Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö. Doc-tiedosto.

Lehtonen, J. 2014. Suomalainen maaseutumatkailu kansainvälisillä markkinoilla. Visit Finland. Viitattu 16.4.2015.

<http://www.smm.fi/binary/file/-/id/4/fid/76/>

Leino, A, 2012. Sosiaalinen netti. Kopijyvä oy.

Luonto- ja maaseutumatkailu. n.d. Suomen luontoyrittäjyysverkosto ry. Viitattu 10.4.2015. <http://www.luontoyrittaja.fi/56.html>

Maaseutumatkailulla elinvoimaa Suomelle. 2013. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK. Viitattu 8.5.2015. http://www.mtk.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedotteet_2013/maaliskuu/fi_FI/maaseutumatkailulla_elinvoimaa/

Maaseutumatkailun määrittely. n.d. Maaseutupolitiikka.fi. Viitattu 17.4.2015.

[http://www.maaseutupolitiikka.fi/etusivu_\(vanha\)/verkostot/matkailu/lisatieoa_maaseutumatkailusta/maaritelma](http://www.maaseutupolitiikka.fi/etusivu_(vanha)/verkostot/matkailu/lisatieoa_maaseutumatkailusta/maaritelma)

Miettinen, H. 13.5.2015. Farmin rakennuksen historia. Vastaanottaja Anni Juntto. [Sähköpostiviesti] Viitattu 18.5.2015

MMM. Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavaa rakentamista koskevista lypsykarjanrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista nro 8/2012. 12.1.2012.

MMM. Maa- ja metsätalousministeriön asetus varotoimenpiteistä lintuinfluenssan leviämisen ehkäisemiseksi luonnonvaraisten lintujen ja siipikarjan välillä annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta nro 81/2011. 28.1.2011.

MMM. Maa- ja metsätalousministeriön asetus nro 2/EEO/2003. Eläintarhassa ja pysyvässä eläinnäyttelyssä pidettävien eläinten pidolle asetettavat eläinsuojeluvaatimukset. 14.3.2003.

Nautaeläinten merkitsemis- ja rekisteröintiopas. 2010. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 21.4.2015. http://www.evira.fi/attachments/elaimet_ja_terveys/merkitseminen/nautopas_2010_tammikuu.pdf

Nautojen sairaudet. 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 11.5.2015.

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainten+terveys+ja+elaintaudit/elaintaudit/naudat+ja+biisonit/>

Puustinen, A & Rouhikainen U. 2007. Matkailumarkkinoinnin teoriaa ja työkaluja Helsinki: Edita Prima oy.

Rope, T. 2011. Voita markkinoinnilla. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino oy.

Salmonellatartunnat. 2015. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 10.5.2015.

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainten+terveys+ja+elaintaudit/elaintaudit/usealle+elainlajille+yhteiset+taudit/salmonellatartunnat/>

Siipikarjan, kyyhkyjen ja riikinkukkojen pitäjillä rekisteröitymisvelvoite. 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 22.4.2015. <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/merkitseminen+ja+rekisterointi/siipikarja/>

Siipikarjan sairaudet. 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 11.5.2015.

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainten+terveys+ja+elaintaudit/elaintaudit/siipikarja/>

Sikojen merkitseminen ja rekisteröinti. 2015. Evira. Viitattu 8.5.2015. <http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/merkitseminen+ja+rekisterointi/siat/>

Sikojen sairaudet. 2014. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 11.5.2015.

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainten+terveys+ja+elaintaudit/elaintaudit/siat/>

Tapaturmavakuutuslaki 20.8.1948. Sosiaali-, ja terveystieteiden tutkimuskeskus SDK 453/2015

Tautiriskien hallinta nautatiloilla (Bioturvallisuus). 2012. Eläinten terveys ETT ry. Viitattu 10.5.2015. https://www.proagria.fi/sites/default/files/attachment/tautiriskien_hallinta_nautatiloilla_-_ett_paperiversio_25_09_2012.pdf

Tikkanen, H. & Vassinen, A. 2010. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino oy.

Tuloverotus - osakeyhtiö ja osuuskunta. 2015. Verohallinto. Viitattu 4.5.2015 https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus

Tuorlahti, V. 1943. Mustiala 1840-1940. Forssa.

Tuulaniemi, J. 2011. Palvelumuotoilu. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino.

Työterveyshuoltolaki 21.12.2001. Sosiaali-, ja terveysministeriö SDK 453/2015

Työterveyshuollon korvauksen määrä 2015. Kela. Viitattu 6.5.2015
<http://www.kela.fi/korvauksen-maara>

Tärkeitä lukuja 2015. Suomen yrittäjät. Viitattu 3.5.2015
<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/tyonantajanabc/tyonantajamaksut/tarkeitalukuja/#sosiaaliturva>

Vasikoiden pitopaikan suositukset 2011. n.d. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. Viitattu 4.5.2015.
www.evira.fi/files/products/1315226163005_vasikat.pdf

Viitala. R. 2011. Henkilöstöjohtaminen. Helsinki: Edita Prima oy.

VNa. Valtioneuvoston asetus ankkujen ja hanhien suojelusta nro 675/2010. 8.7.2010.

VNa. Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta nro 588/2010. 16.6.2010.

Vna. Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta nro 674/2010. 8.7.2010. Liite 5

VNa, Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011. Sisäasiainministeriö 1.7.2011.

VNa. Valtioneuvoston asetus lampaiden suojelusta nro 587/2010. 10.6.2010.

VNa. Valtioneuvoston asetus sikojen suojelusta nro 629/2012. 15.11.2012.

Kuvio 1. Maarit Kumpulainen 2015

Kuvio 2. Anni Juntto 2014

Kuva 1 Anni Juntto 2014

Kuva 2 Anni Juntto 2014

Kuva 3 Anni Juntto 2014

Kuva 4 Anni Juntto 2014

Kuva 5 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 6 Anni Juntto 2014

Kuva 7 Anni Juntto 2014

Kuva 8 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 9 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 10 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 11 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 12 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 13 Maarit Kumpulainen 2014

Kuva 14 Maarit Kumpulainen 2014

MUSTIALAN KOTIELÄINPIHAN SÄÄNNÖT

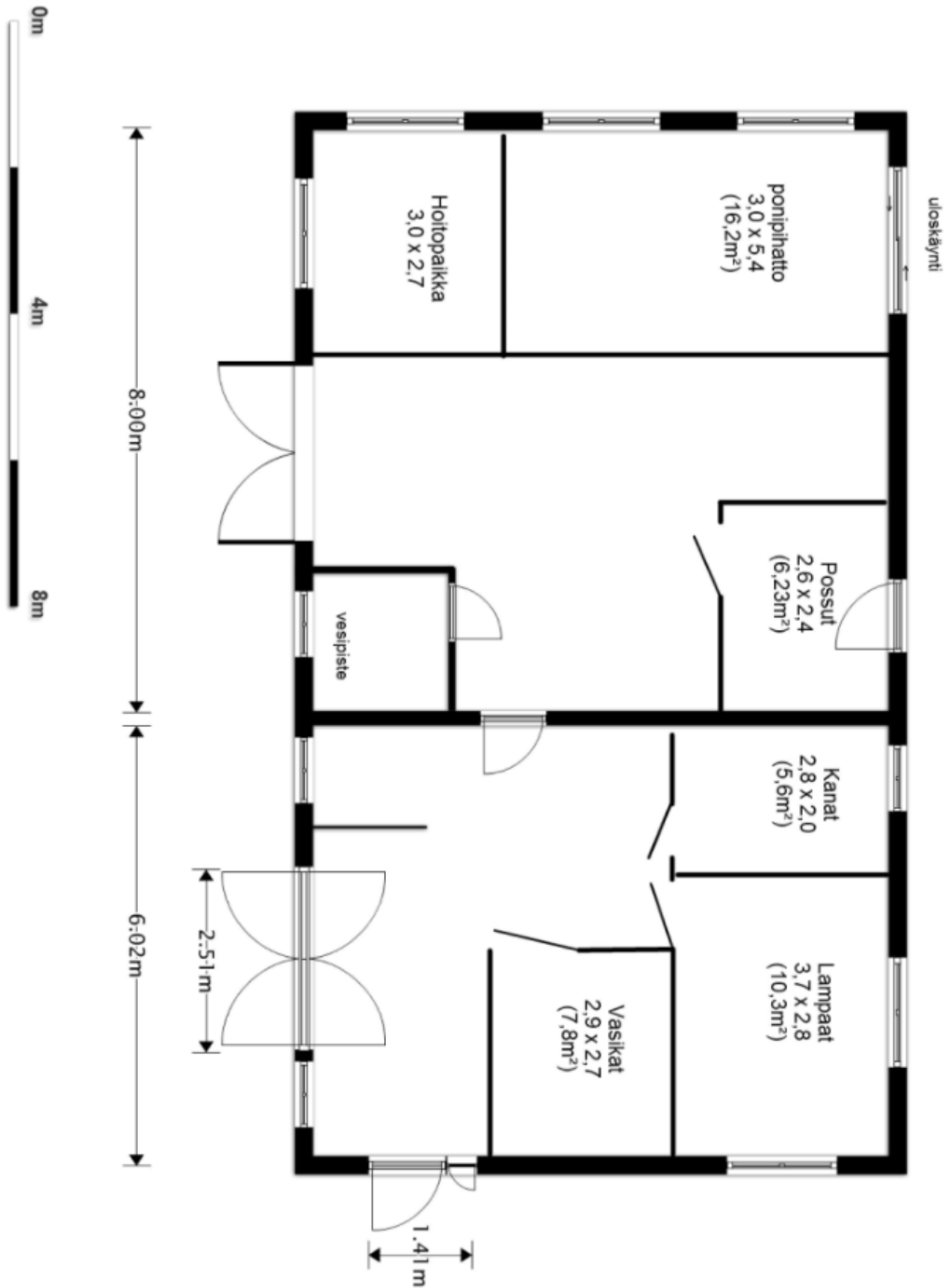
Mustialan kotieläinpihan säännöt

Kuivuritie, 31310 Mustiala

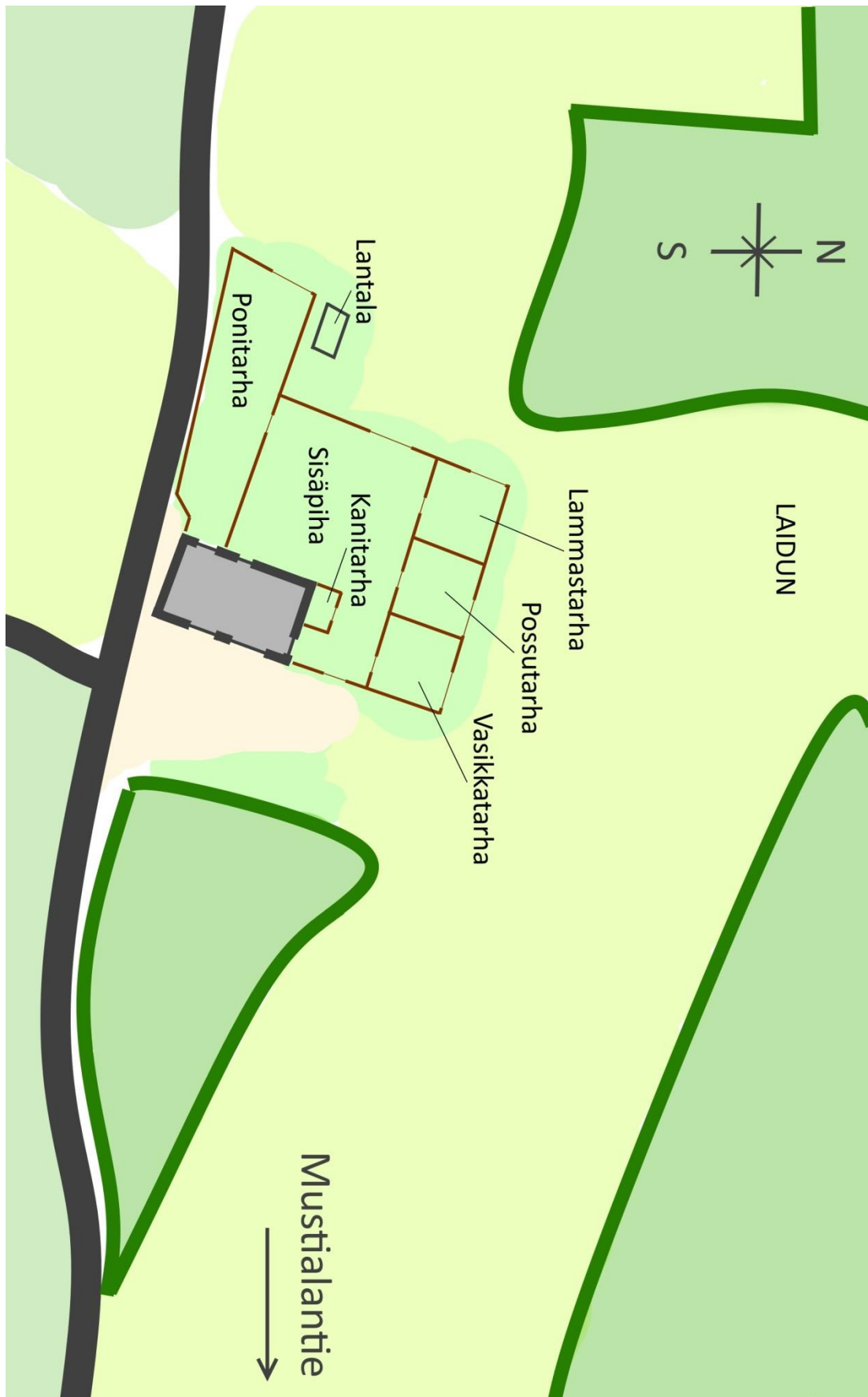
Koordinaatit: N 6747 225, E 324 230

- ◆ Kotieläinpihalla vierailu on sallittua vain aukioloaikoina sekä ennalta varattuna vierailuaikana. Vierailu on maksullista.
- ◆ Ethän anna eläimille omia ruokiasi! Ruohoa voit tarjota aidan raosta.
- ◆ Tarhoihin ei saa mennä ilman hoitajaa.
- ◆ Alueelle ei saa tuoda vieraita koiria - tautiriskin ja arvaamattoman käytöksen takia.
- ◆ Tautiriskin vuoksi ethän tule kotieläinpihalle samoille kengillä, joilla olet käynyt muissa eläintiloissa lähiaikoina. Kerrothan, mikäli olet juuri palannut ulkomaanmatkalta.
- ◆ Käyttäydy rauhallisesti ja vältä turhaa äänenkäyttöä. Muista, että olet vierailulla eläinten kodissa.

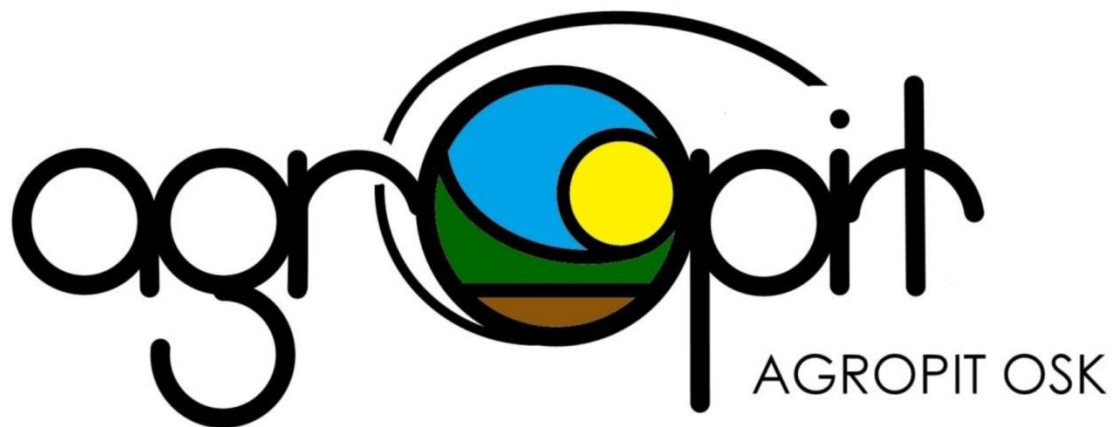
POHJAPIIRUSTUS: MUSTIALAN KOTIELÄINPIHA

PIHA-ALUEEN KARTTA: MUSTIALAN KOTIELÄINPIHA

LIIKETOIMINTASUUNNITELMA: MUSTIALAN KOTIELÄINPIHA

Liiketoimintasuunnitelma Mustialan kotieläinpiha FARMI

2014

Anni Juntto ja Maarit Kumpulainen

1 PERUSTIEDOT	4
1.1 AgriTeams ja osuuskuntayrittäminen	4
1.2 Mustialan kotieläinpiha FARMI	4
1.3 Toimiala	5
1.3.1 Maaseutumatkailu	5
1.3.2 Eläintarhat ja -näyttelyt.....	5
1.4 Toimintaympäristö	5
1.4.1 Mustiala.....	5
2 LIIKETOIMINTA	5
2.1 Liikeidea	5
2.1.1 Tuotteet ja palvelut 2014	6
2.1.2 Asiakkaat	7
2.2 Kannattavuus	7
2.2.1 Liikevaihto	7
2.2.2 Kustannukset.....	8
2.2.3 Rahoitus ja yhteistyö	8
3 IMAGO	8
4 TAVOITTEET	8
5 VISIO	9
6 MARKKINOINTIKATSAUS 2014	9
6.1 Verkkomarkkinointi	9
6.2 Muu markkinointiviestintä	9
6.3 Tavoitteiden toteutuminen.....	9
7 SWOT	10
7.1 Vahvuudet	10
7.2 Heikkoudet	10

7.3 Mahdollisuudet10

7.4 Uhat.....11

1 Perustiedot

1.1 AgriTeams ja osuuskuntayrittäminen

AgriTeams on tiimioppimismalli HAMK Mustialassa. AgriTeams-opiskelijat suorittavat agrologitutkinnon pyörittäen omaa osuuskuntaa. Ensimmäiset 1,5 vuotta opiskelijat opiskelevat tutkinnon pakolliset ja ammatilliset opinnot luentopainotteisella opiskelumuodolla. Toisen vuoden keväällä perustetaan tiimiyritys, jonka liiketoiminnasta ryhmä vastaa 2,5 vuotta. Osuuskunnassa tiimiyrittäjät ideoivat tuotteita/palveluita, laskevat kannattavuutta, markkinoivat ja myyvät sekä tutustuvat oikean yrityksen toimintaan, kirjanpitoon ja laskelmiin. AgriTeams-opiskelijoilla pääaineena on markkinointi ja yritystalous.

Agropit Osk on ensimmäinen AgriTeams-osuukunta ja se perustettiin tammikuussa 2013. Sen toiminnassa mukana olevat agrologiopiskelijat valmistuvat keväällä 2015. Mustialan kotieläinpiha Farmi on perustettu Agropitin jäsenten toimesta keväällä 2014.

1.2 Mustialan kotieläinpiha FARMI

Keväällä 2014 Agropit osuuskunnassa ideoitiin Farmiriehaa, eli maatilapäiviä lapsiryhmille, joissa lapset pääsisivät tutustumaan maatalouteen, maatalouden koneisiin ja eläimiin. Vain tapahtuman ajan kestävän kotieläinnäyttelyn sijaan Mustialaan perustettiin pysyvä kotieläinpiha, joka toimi toukokuusta elokuun loppuun.

Rakennus on Mustialan maatilalan vanha paja, joka on rakennettu 1935. Paja on kunnostettu strutsien kasvatukseen 1995 ja sen jälkeen se on ollut mm. hevostallikäytössä. Vuonna 2013 paikka oli purku-uhan alla, kun uutta navettaa suunniteltiin Mustialaan; rakennus kuitenkin säästy, kun navetan rakennuspaikka siirtyi toisaalle.

Rakennus sijaitsee Mustialan opetusmaatilalla, talouskeskuksen reunalla - lähimmät rakennukset 100m etäisyydellä ovat peräkärretalli ja muutama asuinrakennus. Myös uusi navetta on melko lähellä kotieläinpihaa. Farmin pihasta on Mustialantielle matkaa noin 220m, 10-tielle 750m ja Tammen keskusta 2km.

Rakennuksessa on tällä hetkellä 5 erikokoista karsinaa sekä mahdollisuus vielä 1-2 karsinaan. Varastotilaa on 2 pienen huoneen verran, joista toinen vaatisi vielä kunnostusta. Rakennuksessa on viisi ulko-ovea, joista kaksi on etupihan suuntaan, kaksi sisäpihalle ja yksi kulkee suoraan karsinasta tarhaan. Pihapiiristä löytyy 3 lautatarhaa (9m x 9m) ja yksi isompi tarha, jossa lauta-aidassa lisäksi sähkölangat. Kotieläinpihan ympärillä on 3ha luonnonhoitopeltoa sekä metsiköitä, jotka ovat perinnebiotooppikohteita.

1.3 Toimiala

1.3.1 Maaseutumatkailu

Maaseutumatkailu on yksi matkailuelinkeinon osa. Suomessa luonto- ja maaseutumatkailu ovat lisääntyneet kaupungistumisen myötä.

Usein maaseutumatkailua tarjoava yritys tai maatila on monialayritys, joka tarjoaa majoitusta, ravitsemispalveluita, kokouspalveluita, harrasteisiin liittyviä palveluita sekä monenlaisia ohjelmapalveluita. Maaseutumatkailu-käsite yhdistetään usein perheyrittäjäpohjalta toimivaksi palveluntarjoajaksi, mutta joukosta löytyy myös isompia maaseudun matkailuyrityksiä.

Maaseutuun ja luontoon liittyvillä palveluilla on riittänyt tasaisesti kysyntää, erityisesti isoimpien kaupunkien läheisyydessä. Myös ulkomaalaiset matkailijat ovat yhä enemmän kiinnostuneita suomalaisesta maaseudusta, maaseutumatkailuyrittäjien tulisi kehittää suomenkielen lisäksi muiden kielten käyttöä markkinointiviestinnässä entisestään.

1.3.2 Eläintarhat ja -näyttelyt

Eläintarhassa on näytteillä pääasiassa luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvia eläimiä. Lisäksi eläintarhat ovat velvollisia mm. edistämään biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä. Pysyvässä eläinnäyttelyssä on pääasiassa muita kuin luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuluva eläimiä.

Eläintarhoja ja -näyttelyitä Suomessa on noin 70.

1.4 Toimintaympäristö

1.4.1 Mustiala

Mustiala on historiallinen kartanoalue, joka on alun perin perustettu 1500-luvulla. Suomen ensimmäinen maatalousoppilaitos aloitti Mustialassa toimintansa 1840 ja niiltä ajoilta on peräisin vanhimmat tällä hetkellä käytössä olevat rakennukset. Näyttävien rakennusten lisäksi Mustialasta löytyy kaunis puistoalue.

Alueella toimii nykyään Hämeen Ammattikorkeakoulun lisäksi mm. Mustialan opetusmaatila, Kuningaan Kartanon panimo, Ravintola Iso Piippu sekä maatalousmuseo. Kesäisin Mustiala on suosittu paikka juhlien ja muiden tapahtumien järjestämiseen.

2 Liiketoiminta

2.1 Liikeidea

Mustialan kotieläinpiha Farmi tarjoaa monipuolisia palveluita paikallisille asukkaille, matkailijoille ja alan opiskelijoille. Farmin toiminta-aika on toukokuusta syyskuuhun, jolloin kotieläinpihalla jär-

jestetään erilaista toimintaa, kuten kerhoja, leirejä ja ryhmävierailuja. Keväällä 2014 toteutetaan Farmirieha- tapahtuma ja aukioloajat ovat läpi kesän.

Tilat ja laidunalueet Farmin ympäristössä mahdollistavat myös eläinten laajemman käytön laidun-alueiden hoitajina tai esimerkiksi lihantuotannossa. Tilat ja eläimet voidaan vuokrata myös ulkopuolisten opiskelijaryhmien käyttöön, esimerkiksi GreenCare-toiminnasta kiinnostuneille ryhmille.

Mustialan kesäkurssien käytäntöosuuksia voidaan suorittaa kotieläinpihan tiloissa ja pihan eläimillä, esimerkkinä lampaan villan hyödyntäminen tai luonnonhoitopeltojen hoito ja muokkaustyöt.

Kotieläinpihalla kävijät pääsevät seuraamaan eläinten kasvua ja kehitystä. Kotieläinpihalta löytyy yleisimpiä kotimaisia tuotantoeläimiä ja kävijät oppivat eläinten hoidon perusasioita. Eläimiä pääsee näkemään ja koskettamaan turvallisessa ympäristössä kotieläinpihan ohjaajien valvonnassa.

Kesän ajan toiminnalla on mahdollista työllistää 1-2 osuuskuntayrittäjää sekä työharjoittelija maatalousalan perustutkinnon suorittajista.

2.1.1 Tuotteet ja palvelut 2014

Tuotteita voidaan muokata ja räätälöidä sopimaan hyvin erilaisille asiakkaille. Leiri ja kerhopäivät toteutetaan leiriläisten toiveet huomioonottaen.

Aukiolot

Farmi on avoinna kaksi kertaa viikossa, viikonloppu aukioloja kerran kuukaudessa. Eläintenhoitajat ovat paikalla kertomassa tuotantoeläimistä, niiden hoidosta ja ominaisuuksista. Tarhoihin pääsee sisälle yhdessä eläintenhoitajan kanssa silittelemään ja harjaamaan eläimiä.

Ryhmävierailut

Mustialan miljöo mahdollistaa hyvin erilaisten ryhmien vastaanottamisen. Maatilakierros sisältää kierroksen Mustialan ympäristössä, kerrontaa Mustialan historiasta ja vierailun kotieläinpihalla. Kierroksen päätteeksi ryhmälle on mahdollista järjestää päiväkahvit Isossa Piipussa. Kierroksen sisältö voidaan räätälöidä ryhmän toiveiden mukaisesti ja tähän voidaan liittää myös navetta – ja konepiha vierailut.

Tilan vuokra

Kotieläinpihaa voidaan vuokrata ulkopuolisille tapahtuman järjestäjille ja tilaa voidaan hyödyntää mm. GreenCare-toimintaa harjoittavien hoito- ja oppimisalustana.

Farmirieha

Keväällä 2014 järjestetään päiväkotij- ja koululaisryhmille maatalu-aiheinen tapahtuma, jossa vieraat pääsevät näkemään ja kokemaan Mustialan maatilaa, museon, koneet ja Farmipiha yhdessä ohjaajien kanssa. Tapahtuma koostuu useista erilaisista maaseutuaiheisista rasteista, joita ryhmät kiertävät yhdessä ryhmänohjaajien kanssa. Koko päivän kestävä tapahtuma sisältää myös Forssan

Faktian opiskelijoiden valmistaman lämpimän lounaan. Tapahtuman rastit toteutetaan yhteistyössä Mustialan oppilaitoksen ja paikallisten yhdistysten ja yritysten kanssa.

Kerhopäivät

Farmilla järjestetään eläinaiheinen kerho 8-13 vuotiaille lapsille. Kerhossa järjestetään eläinaiheista toimintaa mm. eläinten kouluttamista, vasikoiden talutusta, junior handlerin alkeita ja eri eläinten kanssa agilitya. Kerhon hintaan sisältyy välipala.

Yhteistyössä 4H- yhdistyksen kanssa järjestetään kerran viikossa yksi 1,5tunnin kotieläinkerho. Nämä kerhot markkinoi Tammelan 4h, joka myös maksaa ohjaajille palkan.

Kotieläinleiri

Kesäkuussa järjestetään kaksi neljän päivän mittaista leiripäivää. Leiriläiset majoittuvat Mustialan asuntoloihin. Jokainen leiriläinen saa vastuulleen oman eläimen ja vastuualueen Farmin tehtävistä. Leirillä opitaan konkreettisia asioita kotieläinten hoidosta, käsittelystä ja koulutuksesta. Leiri sisältää teemaan sopivan leirikasteen. Aamupala valmistetaan ja syödään yhdessä asuntolassa, lounas ja päivällinen ravintola Huttulassa, iltapala pyritään säiden salliessa valmistamaan ulkosalla. Leirin päätteeksi leiriläiset pääsevät esittelemään eläinten käsittelytaitojaan yleisön edessä.

2.1.2 Asiakkaat

Asiakkaita ovat paikalliset lapsiperheet, erikoisryhmät, koulu- ja päiväkotiryhmät. Potentiaalisia asiakkaita ovat myös 10-tietä kulkevat lomamatkalaiset, alueella lomailevat ulkopaikkakuntalaiset sekä Mustialan eri tapahtumien vierailijat.

2.2 Kannattavuus

Ensimmäisen vuotensa aikana Farmi on ollut kokeilu- ja rakennusasteella. Tämä tiedostettiin jo projektia aloittaessa. Työ tehtiin suurelta osin vapaaehtois- ja opiskelijatyönä ja kustannukset rajoittuivat rakentamiseen ja eläimiin kohdistuviin kustannuksiin.

Tavoitteet saada työstettyä aiheesta kaksi opinnäytetyötä on saavutettu kevääseen 2015 mennessä. Kävijämäärissä ja markkinoinnin näkyvyydessä päästiin tavoitteisiin ja jopa niiden ylitse. Farmi keräsi kiinnostusta paikallislehdissä ja herätti kiinnostusta monen ikäisessä kävijässä. Toimintakausi sai kävijöiltä hyvää palautetta ja kotieläinpihan toiminta-ajatus koettiin keskusteluiden perusteella hyväksi .

2.2.1 Liikevaihto

Ensimmäisen vuoden liikevaihto Agropitin Farmi-projektilla oli noin 7000€. Yritystoiminnan kannattavuutta tulee kuitenkin laskea useamman vuoden jaksolla, ensimmäisen vuoden investoinnit näkyvät vasta tulevana kesinä. Jotta toiminta saataisiin mahdollisimman kannattavaksi olisi kotieläinpihan lisäksi syytä olla sivuelinkeino, jolla työtunteja voitaisiin tehostaa yhä taloudellisempaan suuntaan.

2.2.2 Kustannukset

Osuuskunta maksaa tilojen ja eläinten käytöstä liikevaihdon mukaista vuokraa HAMK Mustialalle. Vuokra sisältää tilat, rehut, kuivikkeet, sähkön ja veden. Vuokraan eivät sisälly osuuskuntayrityksen toimintaan tai eläimiin liittyvät vakuutukset. Tilojen kunnostamiseen ja ylläpitoon sekä ympäristönhoitoon kotieläinpiha saa apua HAMK Mustialan maatilalan henkilökunnalta sekä Mustialan opiskelijaryhmiltä.

Agropit Osk oli vastuussa eläinten hoidosta ja hyvinvoinnista kevään ja kesän 2014 ajan. Syksyn jälkeen HAMK Mustialan omistamat eläimet myytiin uusiin koteihin.

2.2.3 Rahoitus ja yhteistyö

Uusi yritys voi hakea avustuksia toiminnan käynnistämiseen ja alkuinvestointeihin hankerahastoitusta, joilla tuetaan maaseudun kehittymistä. Opiskelijat voivat omia opintojaan varten anoa tukea opiskelua tukevilta säätiöiltä.

Yhteistyötä yritysten välillä tehdään sponsorisopimusten avulla. Näkyvä yhteistyö tuo uskottavuutta ja luo positiivista kuvaa alueen toiminnasta ja yhteisöllisyydestä. Agropit Osk sai sponsori-rahaa myymällä mainospaikkoja Farmilla-lehtisestä, tämän avulla osuuskuntalaiset saivat käytännön osaamista markkinoinnista. Porvoon K-maatalous ja Vikstenin Taimisto ottivat osaa farmipi-han taimiin ja siemeniin. Kasvimaa syntyi yhteistyössä Tammelan päiväkodin lasten kanssa Farmiriehen ja muiden ryhmävierailujen yhteydessä. Myöhemmin kesällä lapset pääsivät korjaamaan ja syöttämään sadon Farmin asukkaille.

3 Imago

Terveet, hyvinvoivat ja kesyt eläimet, asiantuntevat ja luotettavat eläintenhoitajat, turvallinen ja oppimiseen kannustava ympäristö, joka huomioi eläinten luontaisen käyttäytyminen.

4 Tavoitteet

Kevät ja kesä 2014

- Kunnostaa Farmin sisä – ja ulkotilat kotieläinpihan tarpeita ajatellen
- Yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen paikallisten toimijoiden kesken
 - yhteistyötä Farmiriehen ja eläinhankintojen yhteydessä
- Markkina-arvo ja yrityksen tunnettavuuden kehittäminen
 - 450 kävijää Farmiriehassa
 - 1000 kävijää blogissa
 - 1000 kävijää kevään ja kesän aikana
- Testata konsepti ja luoda kehitysehdotukset tulevaisuutta ajatellen

- Opinnäytetyö Mustialan kotieläinpihasta

5 Visio

Toimiva konsepti, joka voidaan siirtää kahden vuoden välein uudelle osuuskunnalle. Farmi on pohja, jota jokainen osuuskunta voi omana kautenaan kehittää ja laajentaa. Kotieläinpiha tukee tulevaisuudessa yrittäjyys, -talous – ja markkinoinninpintoja. Farmin yhteydessä järjestetään kesäopin-
toja ja sen kautta opiskelijoiden on mahdollista suorittaa työharjoitteluita monipuolisissa ja vaihtelevissa työtehtävissä. Toiminta antaa opiskelijoille mahdollisuuden itse vaikuttaa omaan työhön ja opintojen sisältöön. Farmi on luonteva osa Mustialaa ja toimii yhteistyössä paikallisten yritysten ja yhdistysten kanssa.

6 Markkinointikatsaus 2014

6.1 Verkkomarkkinointi

Vuonna 2014 Farmin markkinointikanavia internetissä olivat kotisivut (www.farmilla.fi), Facebook-sivu, Farmilla tapahtuu -blogi sekä ilmoitukset verkkokalentereissa mm. bulevardi.fi-sivustolla. Farmirieha-tapahtumaa sekä muita ryhmävierailuita markkinoitiin sähköpostin avulla.

Farmin toiminnan jatkuessa edullisia ja toimivia markkinointikanavia ovat nettisivut, blogi ja Facebook. Farmin Facebook-sivu keräsi ensimmäisenä kesänä 161 tykkääjää ja blogissa katselukertoja on kertynyt jo yli 3200 kertaa.

6.2 Muu markkinointiviestintä

Farmin mainontamateriaalia olivat mm. Farmilla-lehti, jota jaettiin kaikille vierailijoille, julisteet, joita jaettiin lähiseudun ilmoitustaululle sekä esitteet, jotka tehtiin yhdessä Agropitin muiden projektien kanssa ja jaettiin Tammelan ja Forssan alueelle.

Farmin kesätoiminnasta lähetettiin juttuvinkkejä paikallisille lehdille, ja Farmi saikin näkyvyyttä Forssan lehdessä ja Hämeen Sanomissa. Kotieläinpihalla oli myös mainospaikka Tammelassa tapahtuu -julkaisussa keväällä 2014.

6.3 Tavoitteiden toteutuminen

Ensimmäisenä kesänä Farmin toiminta sai paljon hyvää palautetta ja puskaradio lähti käyntiin, tyytyväiset asiakkaat levittävät tietoa kotieläinpihan olemassaolosta ja suosittavat paikkaa tuttavilleenkin. Saimme asiakkaita, jotka kävivät kotieläinpihalla kesän aikana useamman kerran.

Farmilla-lehteen saatiin myytyä tarpeeksi mainospaikkoja, ja lehden tuottaminen oli kannattavaa. Lehti oli myös asiakkaille mukava tulainen Farmilta. Facebook-sivu, blogi ja nettisivut eivät ole saaneet negatiivista palautetta, joten oletetaan niiden olevan selkeät ja onnistuneet.

7 SWOT

7.1 Vahvuudet

Sijainti on Farmin vahvuus. Paikka sijaitsee lähellä 10-tietä, jossa kesäaikaan kulkee runsas matkailijavirta. Tammelan kirkonkylälle matkaa on 2km, Forssaan 10km ja Hämeenlinnaan 45km.

Mustialan kampus tunnetaan laajalla alueella. Mustialan historiallinen rakennus- ja puistoalue on kaunis retkeily-ympäristö kesäisin ja Mustialan matkailu järjestää alueella majoitusta ja tapahtumia. Farmin ympäristö on rauhallinen ja luonnonläheinen paikka, jota ympäröivät perinnemaisemakohteet.

Farmin rakennus on hyväkuntoinen ja sitä voi soveltaa monenlaiseen toimintaan. Rakennuksen ympärillä on 3 hehtaaria luonnonhoitopeltoa sekä monimuotoisia metsiköitä. Myös Raikonmäen piha-alueet voisivat olla hyödynnettävissä retkeilytoimintaan. Rakennukset eivät ole enää asuinkelpoisia.

Mustialan kotieläinpiha onnistui ensimmäisenä kesänään markkinoinnissa, Farmin sai hyvää palautetta ja tietoisuus kotieläinpihasta on alkanut leviämään paikallisten tietoisuuteen.

7.2 Heikkoudet

Lähialueelta löytyy muutama pieni kilpailija; Tammelassa sekä Loimaalla järjestetään eläinpainotteisia kesäleirejä. Jokioisilla järjestettävä Mansikki-tapahtuma, lasten maatalousnäyttely, on suunnattu Farmin kanssa samalle kohderyhmälle eli lapsiperheille.

4H-yhdistyksen tukemat eläinkerhot eivät vetäneet kesällä osallistujia, toimisivat varmasti talvikaudella tai paremmin markkinoituina kesälläkin.

Kotieläinpihan toiminta mielletään usein koulun toiminnaksi ja sen oletetaan olevan vierailijoille ilmaista.

7.3 Mahdollisuudet

Kotieläinpihan ympäristössä on mahdollista järjestää leirejä ja muunlaisia majoitus- ja ruokailupaketteja yhteistyössä Mustialan matkailun kanssa. Myös navetan ja maatilankansan kanssa on mahdollista tehdä yhteistyötä ja hyödyntää myös navetta- ja maatilaympäristöä erilaisten ryhmien kanssa.

Mustialaan on suunniteltu tilapuotia, jonka toteutuminen toisi uuden yhteistyökumppanin kotieläinpihalle. Yhteistyötä voisi suunnitella Mustialan navetan raakamaidon suoramyynnin kanssa.

Mustialan monipuolinen ympäristö mahdollistaa myös isojen ryhmien vastaanoton ja monipuolisen ohjelman järjestämisen; maatalouden lisäksi alueelta löytyy mm. frisbeegolfrata, laavu, uimarauta, sauna ja urheilukenttä.

7.4 Uhat

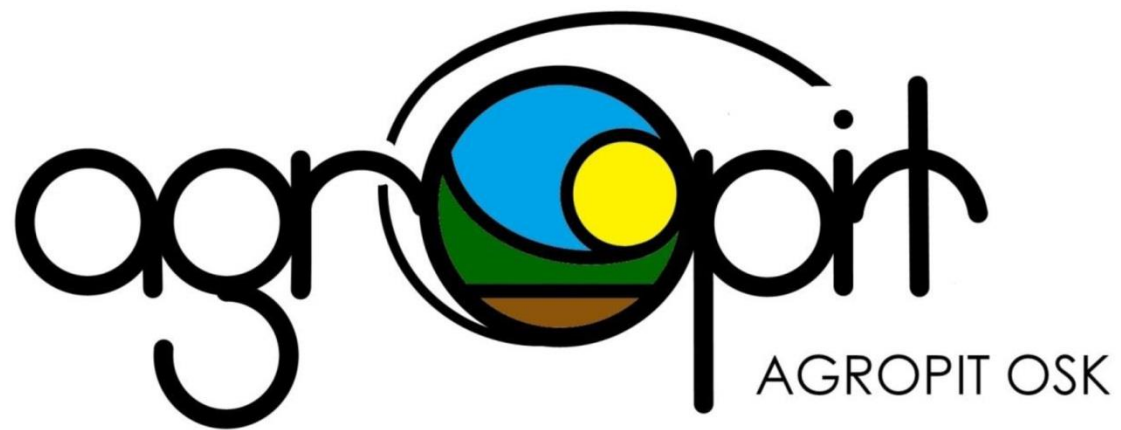
Uuden navetan käyttöönoton yhteydessä voi tulla muutoksia karjan laidunnuspaikkoihin. Näillä näkymin laiduntamaan pääsevät nuorkarja sekä ummessa olevat lehmät.

Uuden navetan myötä tulee muutoksia myös liikenteeseen. Maitoauton ja muun raskaan liikenteen ajot uudelle navetalle saattavat kulkea Farmin ohi ja näin häiritä Farmin rauhallista tunnelmaa. Myös Mustialan maatilan sisäinen liikenne saattaa muuttua, kuten traktoreiden ajoreitit talouskeskuksesta pelloille.

Ulkoilmapalveluissa yhtenä riskinä on aina sää. Kesän toiminnan menestyminen riippuu osittain lämpötilasta sekä sademäärästä. Sateiseen keliin liittyy myös maan sotkeutuminen kulkuväylillä sekä likaisemmat eläimet.

Tautiriski on aina olemassa, kun vierailijat kulkevat alueella ja pääsevät kosketuksiin eläinten kanssa. Myös eläinlajien väliset kontaktit, yhteiset kulkureitit sekä yhteislaidunnus lisäävät tautiriskiä.

PROJEKTISUUNNITELMA:FARMIRIEHA

Projektisuunnitelma

Farmirieha

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	3
2 TOIMEKSIANTAJA JA TOIMIALA	3
2.1 Tausta ja lähtökohtatilanne	3
2.2 Miten projekti liittyy toimeksiantajaan ja hänen toimialaansa?	4
2.3 Yhteistyökumppanit.....	4
3 KOHDERYHMÄT JA HYÖDYNSAAJAT	4
3.1 Projektin varsinainen kohderyhmä	4
3.2 Projektin muut hyödynsaajat.....	4
4 TIETOPERUSTA	4
4.1 Mitkä ovat projektin keskeiset käsitteet ja niiden väliset yhteydet?	4
4.2 Millä lähestymistavalla toiminnalliseen pulmaan tartutaan?.....	5
4.3 Millä menetelmillä ratkaisuja etsitään?.....	5
4.4 Miten koottua ja saatua tietoa käsitellään, analysoidaan ja tulkitaan?	5
5 TUTKIMUSKYSYMYKSIÄ	5
5.1 Miksi projekti tehdään?	5
5.2 Mitä pyritään saamaan selville?	5
6 TAVOITTEET	6
6.1 Toimeksiantajan projektille asettamat tavoitteet	6
6.2 Hankkeen välittömät tavoitteet ja tulosmittarit.....	6
7 PROJEKTIRYHMÄN KOKOONPANO JA ROOLIT	6
8 TYÖSUUNNITELMA	6
9 RISKIT	7
10 SWOT	7

1 JOHDANTO

Suunnittelemme, organisoimme ja toteutamme maatalo-aiheisen teemaviikon päiväkotij- ja koululaisryhmille toukokuussa 2014 viikolla 20. Tapahtuman ohessa markkinoidaan kotieläinpihaa, kesän tapahtumia, tulevia kerhoja, leirejä yms .

Tapahtuma järjestetään koulujen kevätretkiaikaan ja tapahtumaan odotetaan osallistujia 100-150 lasta ja opettajaa/pv. Toukokuussa tarjotaan myös muille päiville ryhmävierailuja ilman ruokailua klo 9-11 välisenä aikana. Farmirieha ja farmivierailut toteutetaan ennakoilmoittautumis periaatteella.

Ruokailun tapahtumaan järjestää opiskelijaryhmä Forssan Faktiasta. Raaka-aineissa hyödynnetään lähiruokaa ja aiheeseen liittyen toteutamme myös tehtävärastin.

13. ja 14.5. päiväkotilaisia, neljän tunnin tapahtuma, ikäluokat 1-6

15.5. koululaisia, viiden tunnin tapahtuma, ikäluokat 7-11

Farmiriehassa osallistujat kulkevat ryhmissä ohjaajan ohjaamana rastilta toiselle ja pääsevät toiminnallisilla rasteilla kokeilemaan ja koetun kautta oppimaan maatalon elämästä. Teemoina rasteilla; kotieläimet, koneet, ympäristö ja historia.

Yhteistyötä pyritään tekemään ammatti- ja ammattikorkeakoulujen opettajien ja oppilaiden kanssa sekä erilaisten järjestöjen ja paikallisten yritysten kanssa. Rastin vetäjiksi haemme ensisijaisesti ammattikoulujen oppilaita ja paikallisia järjestöjä. Ryhmänohjaajiksi Agropitin jäseniä ja muita amk-opiskelijoita.

Tavoitteena on onnistunut tapahtuma, jossa lapsille ja opettajille jää mukavia muistoja kerrottavaksi eteenpäin. Jokaiselle rastille on tarkoitus sisällyttää jokin opetus, joka tekemisen kautta jäisi muistiin. Osallistujille jaetaan Farmilla-lehti, jonka avulla tieto kotieläinpihasta menee myös kotiväelle.

Tapahtumaan liittyen tavoitteena on tehdä toiminnallinen opinnäytetyö ja kerätä lisää opintopisteitä projektiryhmälle.

2 Toimeksiantaja ja toimiala

2.1 Tausta ja lähtökohtatilanne

Lähdimme suunnittelemaan tapahtumaa, joka sijoittuisi Mustialaan ja maaseutu-ympäristöön. Laitumelle lähtö -aiheiset tapahtumat ovat keränneet kiinnostusta viime vuosina, joten uskomme tapahtuman toimivan ajankohtaisuudellaan ja herättävän kiinnostusta (lähiruoka, maaseutu) myös päiväkodeissa ja alakouluissa.

2.2 Miten projekti liittyy toimeksiantajaan ja hänen toimialaansa?

Agropit on ollut mukana toteuttamassa useita erilaisia tapahtumia, oma isompi tapahtuma sopii osuuskunnan tavoitteisiin. Tapahtuman avulla pystymme myös markkinoimaan kotieläinpihan kesän toimintoja paikallisille lapsiperheille.

2.3 Yhteistyökumppanit

Tapahtuman toteutuksessa ja muussa yhteistyössä on mukana HAMK Mustiala, Tammelan kunta, HAMI Mustiala, HAMI Forssa, Faktia, Hämeen luontokeskus, Korteniemen perinnetila, Tammelan 4H-yhdistys, Erärenki sekä Forssan kaverikoirat.

Asiakashankinnassa käytetään olemassaolevia kanavia, joita saamme yhteistyökumppanien kautta.

3 Kohderyhmät ja hyödynsaajat

3.1 Projektin varsinainen kohderyhmä

Rastiradan ja tapahtuman kohderyhmänä ovat Forssan seudun päiväkotit- ja alakoululuokat. Tapahtumaa markkinoidaan ensisijaisesti lähialueiden päiväkodeilla ja alakouluille.

3.2 Projektin muut hyödynsaajat

HAMK Mustiala ja Tammelan kunta saavat projektin kautta tunnettavuutta. Maaseutua tuodaan tutummaksi lapsille. Agropit pääsee markkinoimaan kesän toimintaa ja tapahtumia Mustialan kotieläinpihalla.

- Agrologiopiskelijat/Agropit Osk: opinnäytetyö, johtamisosaaminen, markkinointi ja markkinatutkimus
- Perustutkintolaisille käytännönläheistä tekemistä/opintosuorituksia (maatalousala, sosiaaliala, ravintola-ala, matkailu ja kestävä kehitys)

Tulevat maatalousalan opiskelijat voivat toistaa tapahtumaa seuraavina vuosina.

4 Tietoperusta

4.1 Mitkä ovat projektin keskeiset käsitteet ja niiden väliset yhteydet?

Elämys, toiminnallisuus, yhteistyö, oppia käytännön tehtävistä

4.2 Millä lähestymistavalla toiminnalliseen pulmaan tartutaan?

Markkinoinnissa yhteistyötä tehdään Tammelan kunnan kanssa. Myynti ja markkinointi tehdään suurelta osin sähköpostin kautta ja suoramarkkinoinnin (puhelin) keinoin. Rastien suunnitteluun ja toteutukseen osallistuvat yhteistyökumppanit.

4.3 Millä menetelmillä ratkaisuja etsitään?

Haastattelemme päiväkodin lapsia ja vastausten avulla muokkaamme rasteja lasten toiveiden mukaisesti. Rastien suunnittelussa annamme tekijöille mahdollisuuden luovuuteen ja itsensä toteuttamiseen, rastien rakentamiseen on varattu oma budjetti. Tapahtuman jälkeen teemme opettajille ja ohjaajille pidetään tyytyväisyyskysely ja pyydämme ehdotuksia tuleviin tapahtumiin.

4.4 Miten koottua ja saatua tietoa käsitellään, analysoidaan ja tulkitaan?

Tapahtumassa ja asiakaspalautteessa saatua palautetta voidaan hyödyntää tulevien lapsille ja lapsiperheille suunnattujen tapahtumien suunnittelussa. Kysely voidaan toteuttaa sähköisenä esim. googlen kyselylomakkeen avulla sekä keräämällä suullista palautetta tapahtuman aikana.

5 Tutkimuskysymys

5.1 Miksi projekti tehdään?

Tavoitteena on saada aikaan toimiva tapahtuma konsepti, jonka avulla tapahtuma voidaan helposti toteuttaa uudelleen, esim. joka kevät laitumellelasku-tapahtuman muodossa. Tutkimustulosten ja tapahtumaraporttien tuloksia voidaan hyödyntää tulevissa lapsille suunnatuissa tapahtumassa/toiminnassa.

Projekti tukee projektiryhmän oppimistavoitteita ja antaa käytännön kokemusta tapahtuman järjestämiseen.

5.2 Mitä pyritään saamaan selville?

Onko tällaiselle tapahtumalla kysyntää? Entä esim. maatalaan tutustumispäiville pienemmissä ryhmissä?

Miten lapset ja opettajat kokevat tämän kaltaisen oppimisen?

Mitä lapsille jää mieleen?

Onko tapahtuma tehokas markkinoinninkeino?

6 Tavoitteet

6.1 Toimeksiantajan projektille asettamat tavoitteet

Agropit Osk on asettanut projektin tavoitteeksi taloudellisen kannattavuuden ja toimivan kokonaisuuden. Tapahtumalla halutaan saada aikaan positiivista näkyvyyttä alueen toimijoiden ja potentiaalisten asiakkaiden keskuudessa.

6.2 Hankkeen välittömät tavoitteet ja tulospittarit

Yhteistyökumppaneiksi tavoittelemme Tammelan kuntaa ja sekä muita maaseudun kehittämiseen liittyviä toimijoita, joide avulla tapahtuman markkinointi voidaan tulevaisuudessa kohdentaa opettajiin ja oppilaitoksiin. Tavoitteena on luoda uusi yhteistyömalli, jonka avulla voidaan kehittää yhteistyötä oppilaitosten ja opiskelijaosuuskuntien välillä.

Tavoitteena on myös onnistunut rekrytointi, tapahtumaan pyritään saamaan mukaan yhteensä 50 tekijää, jotka toimivat ryhmän ohjaajina, rastin vetäjinä ja tapahtuman rakentajina. Kävijämäärä tavoite on yhteensä 450 päiväkotij- ja koululaislasta kolmena päivänä.

7 PROJEKTIRYHMÄN KOKOONPANO JA ROOLIT

Maarit Kumpulainen projektipäällikkö ja tapahtuman johtaminen

Anni Juntto apulaisprojektipäällikkö, markkinointivastaava

Tapahtuman rakentamiseen ja tapahtumassa työskentelyyn osallistuu koko **Agropit Osk**.

8 TYÖSUUNNITELMA

Tammikuu:

- Projektisuunnitelma
- Markkinointisuunnitelma
- Laskelmat ja rahoituksen hankinta
- Sisällön alustava suunnitelma

Helmikuu:

- Markkinointi ja myynnin aloitus
- Yhteistyökumppaneiden hankinta

Maaliskuu:

- Tapahtuman sisällön tarkempi suunnittelu

- Turvallisuussuunnitelma
- Työvoiman hankinta

Huhtikuu:

- Perehdytykset
- Opastuksen suunnittelu
- Materiaalihankinnat

Toukokuu

- Tapahtuman rakentaminen
- 1-2 päivää koululaisryhmille
- 2-3 päivää päiväkotiryhmille

Kesäkuu

- Tapahtuman purku
- Arviointi
- Jälkimarkkinointi

9 RISKIT

Liian tiukka aikataulu suunnittelulle ja markkinoinnille. Projektiryhmän pieni koko tekee tehtäväkokonaisuuksista suuria ja vaikeasti hahmotettavia, jotain saattaa jäädä huomioimatta.

Liian korkea hinta saattaa karkottaa asiakkaat. Oppilaitoksilla on pienempi budjetti kuin yksityishenkilöillä.

Säätilaa ei voi ennustaa ja sadesäätä varten oltava hyvät varasuunnitelmat, jotka voidaan lyhyelläkin varoitusaajalla ottaa käyttöön. Ennakkoon myynnillä pyrimme välttämään huonon sään aiheuttaman taloudellisen riskin.

10 SWOT

Vahvuudet: Mustialan monipuolinen ja kaunis ympäristö. Hyvä sijainti; lähellä Forssaa, kymppitien läheisyys, Tammelassa ja forssassa paljon päiväkoteja. Monenlaista osaamista (Agropit, muut osk:t, ja muiden alojen opiskelijat, opettajat). Mustialasta löytyy monenlaista nähtävää (lehmät, vasikat, hevoset, metsää, peltoa, koneita).

Heikkoudet: Tukeeko HAMK lasten tapahtumaa? Ehdimmekö markkinoimaan tarpeeksi? Saammeko riittävästi työvoimaa lyhyellä varoituksella?

Mahdollisuudet: Mustialan alueella mahdollisuus isoonkin tapahtumaan. Rastit saadaan etäälle toisista eikä isojenkaan ryhmien kanssa mennä heti sekaisin. Yhteistyö ammattikoulu-

jen kanssa mahdollistaa riittävän työvoiman ja yhteistyön kehittämisen myös tulevia oppilasprojekteja varten.

Uhat: Ensimmäisen kerran järjestettävä tapahtuma ei herätä huomiota. Koululais- ja päiväkotiryhmillä on jo retkisuunnitelmat kevääksi. Hintaa koetaan liian korkeaksi.

FARMIRIEHAN RASTIRATA

	Aika	Sisältö	Vetäjä		
			13.touko	14.touko	15.touko
Farmi-alue					
Triput ja Ankat	10	keksitään nimiä, hautomakone, rehut, kanala suunnittelu	X	X	X
Lampaat					
Naudan eläimää	30	lypsyvälineitä, juottoastia, rehut, painon mittaaminen	2 rastinpitäjää+ vetäjät		
Possut		keksitään nimiä, virikkeet, erityistaidot, ruoka,			
Kanit		hoito, hoitovälineet, harrastaminen			
Ponit	30	hoito, hoitovälineet, harjaaminen, ruokkinen			
Mehiläiset	5	lasipesä ja tarvikkeita, tuotteita	X	X	X
4H luontopöykä	20	rastirata luonnossa	X	X	X
yht	95	min			X
Kaksi ryhmää ja 2 rastinpitäjää					
omatoinnasti					

Konehallit					
Koneita		koneita ja laitteita, nähtävää koneiden sisällä ja ulkona	X	X	X
Työkalut hukassa		tunnistus tehtävä			
Mutteripöytä		kokeillaan työkaluja	1-2 rastinpitäjää+ vetäjät		
yht	20/30	min	Kaksi ryhmää ja 2 rastinpitäjää		

Museo-lato välillä					
Keppiheppä	10	kisailua			
Kierrätys	5	miten lajitellaan	X	X	X
Ruokaketju	5	mistä ruoka tulee	FAI		X
			FAI		X
Kaverikoirat	10	koiran hoito ja harrastukset	Forssan kaverikoirat		
yht	30	min	X	X	X
omatoinnasti					

Puistoalue					
Museo	15	teemana maatilän eläimet	HAMK:n opiskelijat		
			X		
Hämeenluontokeskus/ Korteneimen perinnetila	20	luonto ja perinteet	Hämeen Luontokeskus		
Erätenki	10	puhallusputki	Jouni Palén	X	X
yht	45	min		X	X